

Projekt

z dnia 5 października 2018 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W CZERWIEŃSKU**

z dnia 2018 r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.¹⁾) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Strategię Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019 - 2023, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerwieńska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Czerwieńsku

Leszek Jędras

¹⁾ 1) zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1349 i 1432.

Załącznik do uchwały Nr
RADY MIEJSKIEJ W CZERWIEŃSKU
z dnia 2018 r.

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019-2023

Przygotowana przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	6
1.1	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY CZERWIEŃSK.....	7
1.2	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	7
1.3	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	9
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY CZERWIEŃSK – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA	12
2.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	13
2.1.1	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	13
2.1.2	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY	16
2.1.3	WALORY TURYSTYCZNE I KULTUROWEGMINY	21
2.2	SFERA SPOŁECZNA.....	26
2.2.1	DEMOGRAFIA	26
2.2.2	BEZROBOCIE	31
2.2.3	MIESZKALNICTWO	33
2.3	SFERA GOSPODARCZA	36
2.3.1	ROLNICTWO.....	36
2.3.2	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	38
2.4	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	40
2.4.1	KOMUNIKACJA.....	40
2.4.2	SIEĆ WODOCIĄGOWA	41
2.4.3	SIEĆ KANALIZACYJNA.....	42
2.4.4	GOSPODARKA ODPADAMI	43
2.4.5	ENERGIA ELEKTRYCZNA	44
2.4.6	SIEĆ GAZOWA.....	44
2.4.7	SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA.....	45
2.4.8	CIEPŁOWNICTWO	45
2.5	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	46

2.5.1	EDUKACJA.....	46
2.5.2	KULTURA, SPORT I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA.....	47
2.5.3	OPIEKA ZDROWOTNA.....	52
2.5.4	POMOC SPOŁECZNA.....	53
2.5.5	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	54
2.6	MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY	57
3.	WYBÓR STRATEGII GMINY CZERWIĘŃSK.....	60
3.1	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY CZERWIĘŃSK.....	61
3.2	ANALIZA SWOT GMINY CZERWIĘŃSK.....	62
3.2.1	KONSULTACJE SPOŁECZNE	62
3.2.2	ANALIZA SWOT GMINY CZERWIĘŃSK.....	63
3.3	MISJA I CELE STRATEGICZNE GMINY CZERWIĘŃSK	65
4.	PROGRAMY OPERACYJNE GMINY CZERWIĘŃSK.....	66
4.1	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „AKTYWIZACJA ŚRODOWISK LOKALNYCH”	67
4.2	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DALSZA POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW”70	
4.3	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY O SPECYFIKĘ GMINY”	74
5.	STRATEGIA GMINY CZERWIĘŃSK A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	76
5.1	STRATEGIA EUROPA 2020	77
5.2	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	77
5.3	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI	78
5.4	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE.....	79
5.5	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	79
5.6	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	80
5.7	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020.....	81

5.8	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZIELONOGÓRSKIEGO NA LATA 2014-2022	81
6.	WDRAŻANIE STRATEGII.....	84
6.1	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY CZERWIEŃSK NA LATA 2019-2023	85
6.2	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	86
6.3	PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY CZERWIEŃSK	86
7.	ZAŁĄCZNIKI	88
	SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW	100

1. WSTĘP

1.1 PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY CZERWIŃSK

Planowanie jest rzeczą niezbędną, ale jednocześnie trudną z uwagi na pierwiastek niepewności, który jest nieodłączną częścią przyszłości. Niemniej trudno dotrzeć do wyznaczonego celu bez wcześniejszego określenia choćby najważniejszych wytycznych dotyczących drogi do niego prowadzących.

Jak można wiedzieć, że osiągnęliśmy cel bez jego wyznaczenia?

Na co zatem powinno się zwracać uwagę, aby wysiłek w dążeniu do celu nie okazał się próżny? Przede wszystkim trzeba jasno i wyraźnie sprecyzować cele, a następnie w ramach wdrażania strategii określić dostępne dla nas sposoby dotarcia do nich. **Tworzenie strategii, wspartej wieloletnim planowaniem finansowym, jest właśnie narzędziem umożliwiającym realizację zamierzeń.**

W Polsce jest ponad trzy tysiące gmin. Łączy je wiele podobieństw, niemniej oprócz podobieństw każda z gmin posiada swoją specyfikę, dlatego każda jednostka samorządowa powinna określić swoje cele samodzielnie. Dobra strategia powinna być:

- **unikalna** – uwzględniająca specyfikę danego obszaru,
- **umocowana** – oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też oparta o plany (strategie) regionalne, krajowe i unijne,
- **użyteczna** – służąca wsparciu interesów lokalnej społeczności i przedsiębiorstw,
- **elastyczna** – okresowo weryfikowana i korygowana.

To z kolei oznacza konieczność aktualizacji, dostosowania do zmieniającej się sytuacji, zarówno wewnątrz samorządu jak i w jego otoczeniu. Dlatego strategia powinna mieć charakter otwarty, podlegający okresowej weryfikacji i aktualizacji.

1.2 METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Na podstawie stanu aktualnego i wyników prac osób zaangażowanych w określenie możliwości rozwojowych została przygotowana wizja rozwoju Gminy, realizujące ją cele strategiczne, programy i konkretne zadania. Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie

odpowiedzieć tworząc strategię, jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej strategii przyjęto perspektywę do roku 2023.

Najważniejszym pytaniem pozostaje, zatem:

W jakim miejscu chcemy być za pięć lat?

Samorządowcy mają ogromną wiedzę o swoim terenie, optymalizują wydatki, dlatego przy tworzeniu niniejszego dokumentu posłużono się metodą partycypacyjno-ekspercką. Skorzystano z wiedzy mieszkańców, organizacji pozarządowych i biznesu. Nie zapomniano o Radnych, Sołtysach i pracownikach Urzędu Gminy i Miasta. Skorzystano z licznych danych dostępnych w Urzędzie Gminy i Miasta, w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego, innych instytucji publicznych (Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Marszałkowski itp.). Konsultanci Remedis SA współinicjowali spotkania, porządkowali i uzupełniali uzyskiwane informacje. Ponadto dokonali analizy SWOT. Ważną rolę ekspertów zewnętrznych było odniesienie strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Gminy, sąsiadów, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych).

Po przygotowaniu projektu strategii dokument został poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowana strategia była szeroko akceptowaną wizją rozwoju Gminy i Miasta.

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

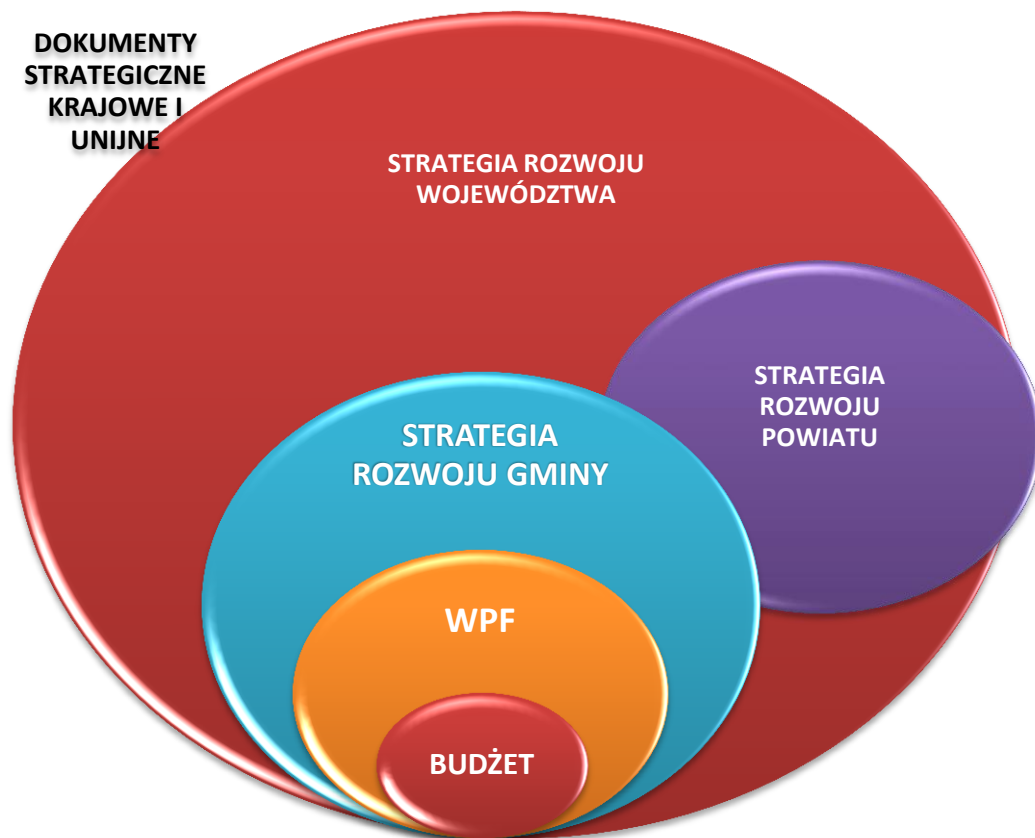
- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności infrastruktury drogowej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, telekomunikacyjnej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, opieki zdrowotnej, kultury oraz sportu i rekreacji,

- sytuacji gospodarczej,
 - problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.
- II. Określenie potencjału rozwojowego.
 - III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju.
 - IV. Wizja rozwoju.
 - V. Określenie Programów Strategii Rozwoju Gminy.
 - VI. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi.
 - VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji Strategii.
 - VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Miejskiej projektu Strategii Rozwoju.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Gminy. Przygotowana Strategia Rozwoju Gminy obejmuje perspektywę do roku 2023. Jak wcześniej wspomniano na poziomie szczegółowym zadanie realizacji strategii jest przejęte przez dokumenty operacyjne (budżety i WPF).

1.3 MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii wśród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019-2023 jest centralnym dokumentem strategicznym Gminy. Jednak nie funkcjonuje samodzielnie. Immanentnymi składnikami strategii są strategie branżowe – np. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, Plany Zagospodarowania Przestrzennego czy też Plany Odnowy Miejscowości.

Podstawowym dokumentem operacyjnym, służącym realizacji Strategii jest obowiązująca wieloletnia prognoza finansowa (WPF), uchwalana corocznie przez Radę Miejską. WPF pozwala na śledzenie postępów w realizacji strategii.

Podczas prac nad niniejszą strategią wykorzystano dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

- I. Strategia: Europa 2020;
- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020;
- III. Raport: Polska 2030. Wyzwania rozwojowe;
- IV. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie;
- V. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- VI. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 r;

- VII. Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2020;
- VIII. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku.

oraz dokumenty obowiązujące na terenie Gminy i Miasta Czerwieńsk:

- I. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020;
- II. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk;
- III. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Obszaru Funkcjonalnego miasta wojewódzkiego Zielona Góra;
- IV. Strategia ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry;
- V. Dokumenty Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Gmin Nadodrzańskich. Czerwieńsk, Dąbie, Sulechów;
- VI. Plany Odnowy Miejscowości (lub dokumenty równoważne) dla miejscowości: Będów, Leśniów Mały, Leśniów Wielki, Sycowice.¹

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogą zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień Strategii.

¹ Aktualna na dzień 10.09.2018 r.

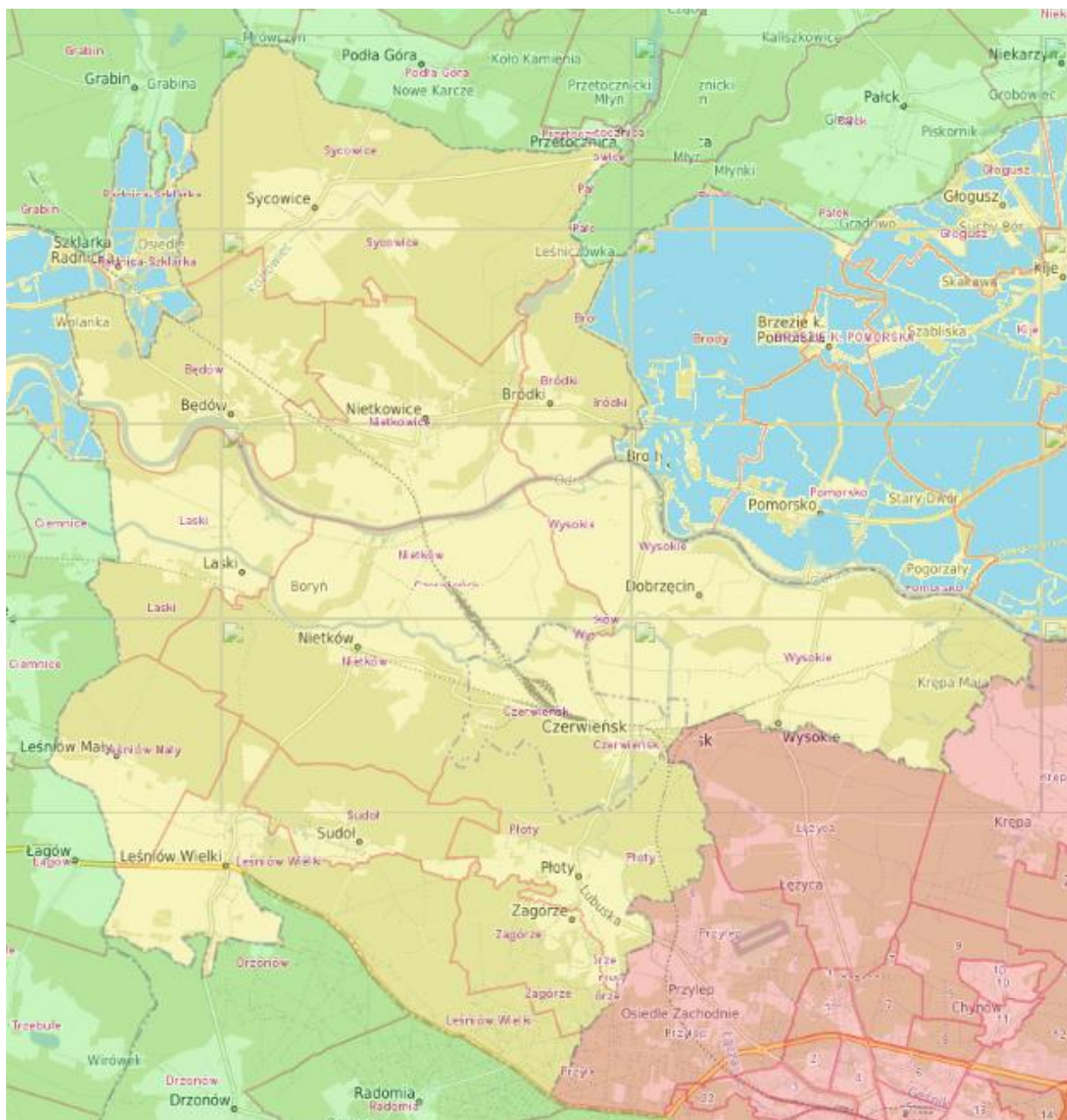
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY CZERWIŃSK – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA

2.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

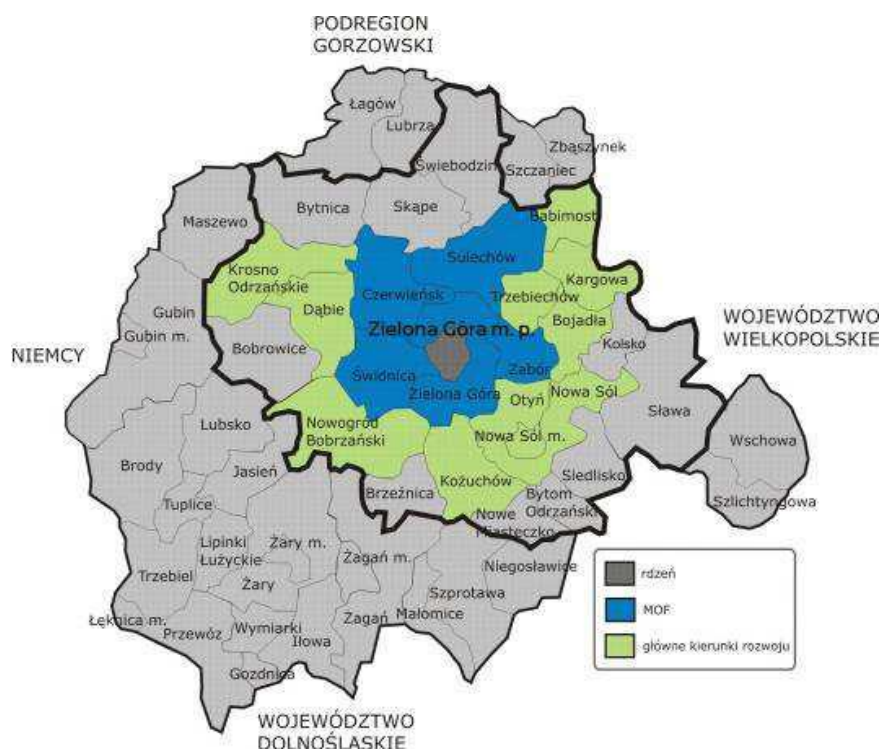
2.1.1 POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIĘĆ OSADNICZA

Gmina Czerwieńsk położona jest na Wysoczyźnie Czerwieńskiej w powiecie zielonogórskim (województwo lubuskie). Gmina graniczy od południa z gminami Świdnica i Zielona Góra, od wschodu z Gminą Sulechów, od północy z Gminą Skąpe (powiat świebodziński), a od zachodu z gminami Bytnica, Krosno Odrzańskie i Dąbie (powiat krośnieński).

Rysunek 1 Gmina Czerwieńsk
(źródło: <https://polska.e-mapa.net/>, wgląd 13.07.2018 r.)

Gmina podzielona jest rzeką Odrą na dwie części. Ze względu na brak połączenia mostowego ma to ogromny wpływ na jej funkcjonowanie. Gmina Czerwieńsk należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry.

Rysunek 2 Zasięg MOF Zielonej Góry oraz kierunki jego rozwoju
(źródło: Strategia ZIT MOF ZG, grudzień 2015 r.)

Zgodnie z danymi GUS (bdl.stat.gov.pl wgląd 12.04.2018 r.) Gmina zajmuje powierzchnię 194,59 km² (19.459 ha), co stanowi 14,42% powierzchni powiatu i 1,39% powierzchni województwa. W 2017 roku zamieszkała była przez 9.973 osoby (13,24% ludności powiatu i 1,32% ludności województwa). Siedzibą władz Gminy jest miasto Czerwieńsk.

Zielona Góra	13	Warszawa	462
Gorzów Wlkp.	119	Słubice	83
Nietkowice	50	Sycowice	47

Rysunek 3 Odległość [km] Czerwieńska od niektórych, większych miejscowości
(opracowanie własne, kilometraż www.mapa.pf.pl, wgląd 12.04.2018 r.)

Należy zwrócić szczególną uwagę na odległości zaznaczone czerwonym kolorem tekstu. Są to odległości do miejscowości sołeckich leżących w Gminie Czerwieńsk. Trasa przez połączenie promowe przez Odrę w miejscowości Brody jest znacznie krótsza, niemniej:

- prom nie działa całą dobę,

- jego działanie zależy od poziomu wody w rzece i wymaga oczekiwania,
- jego działanie zależy od niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Sieć osadniczą Gminy Czerwieńsk tworzy 16 miejscowości podzielonych na 13 sołectw oraz miasto Czerwieńsk. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 1 Sieć osadnicza Gminy Czerwieńsk (31.12.2016 r.)

LP.	JEDNOSTKA	LICZBA MIESZKAŃCÓW*
	Miasto Czerwieńsk	4.168
1.	Sołectwo Będów	234
2.	Sołectwo Bródki	121
3.	Sołectwo Dobrzęcin	143
4.	Sołectwo Laski	546
5.	Sołectwo Leśnów Mały	236
6.	Sołectwo Leśnów Wielki	596
7.	Sołectwo Nietkowice	656
8.	Sołectwo Nietków <i>Boryń</i> <i>Piaśnica</i>	1.391
9.	Sołectwo Płoty	1.176
10.	Sołectwo Sudół	155
11.	Sołectwo Sycowice	279
12.	Sołectwo Wysokie <i>Wyszyna</i>	135
13.	Sołectwo Zagórze	137
	SUMA	9.973

*dane przybliżone

Źródło: Urząd Gminy i Miasta Czerwieńsk

Sieć osadniczą Gminy tworzą głównie miejscowości małe i bardzo małe:

- Wsie bardzo duże (powyżej 1.000 mieszkańców) - 2,
- Wsie duże (500 – 1.000 mieszkańców) - 3,
- Wsie średnie (300 – 500 mieszkańców) - 0,
- Wsie małe (150 – 300 mieszkańców) - 4,
- Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) - 4.

Rysunek 4 Podział Gminy Czerwieńsk na sołectwa
(źródło: Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018)

2.1.2 ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego² Gmina Czerwieńsk leży w obrębie mega regionu *Pozaalpejska Europa Środkowa*, prowincji: *Niż Środkowoeuropejski*, podprowincji: *Pojezierze Południowobałtyckie*, makroregionie: *Pradolina Warciańsko-Odrzańska* i *Wzniesienia Zielonogórskie* oraz w granicach mezoregionów: *Wysoczyzna Czerwieńska* i *Wał Zielonogórski*.

Ukształtowanie powierzchni Gminy jest mocno zróżnicowane. Jej środkową częścią stanowi rozległa równina rzeki Odry ograniczona od północy i południa wyraźnymi krawędziami i skłonami wysoczyzn. Na tym fragmencie w rzeźbie terenu wyraźnie zaznaczają swój udział wały przeciwpowodziowe. Północna część Gminy to rozległa równina sandrowa wyniesiona około 20,0 m nad dolinę rzeki Odry. Południowa część Gminy posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu. Jest to teren pagórkowaty o rozległych stokach i wierzchołkach, łagodnie pofałdowany. Miejscami deniwelacje dochodzą do 15 m, a spadki posiadają nachylenie nawet do 10%. Występują liczne formy wklęsłe z zagłębieniami bezodpływowymi. Najniżej położony obszar znajduje się na rzędnej 43,6 m n.p.m., najwyższe wyniesienie występuje w części południowo - zachodniej Gminy i wynosi 112,4 m n.p.m. Jedynie w pobliżu miejscowości Nietków w wyniku eksploatacji złóż kruszywa systemem odkrywkowym powstały duże zmiany w hipsometrii terenu.

²Źródło: Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Gmina położona jest w rejonie zbudowanym z osadów triasu. Nad nimi zalega geologiczna warstwa 200 + 300 m osadów trzeciorzędu i czwartorzędu. Trzeciorząd reprezentowany jest przez osady oligoceńskie mioceni i plioceni. Miąższość osadów trzeciorzędowych waha się od 160 do 300 m. Są to przeważnie piaski drobne i pylaste oraz osady mułkowe. W okolicach Czerwieńska i Nietkowa osady trzeciorzędowe zostały zaburzone glacytektonicznie i miejscami wysoko wyniesione nawet do 50 mp.p.t. W sąsiedztwie wsi Nietków, Sycowice, Leśniów Wielki i Leśniów Mały występują miejsca lokalizacji złóż piasków i pospółek. Eksploatowane jest złożo kruszywa naturalnego „Nietków”. Miąższość złoża waha się od 2,5 m do 30,0 m. Kopalni towarzyszą gliny i iły występujące poniżej serii żwirowej.³

GRUNTY

Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w Gminie wynosi 7.039 ha (36,17% powierzchni), w tym gruntów ornych – 4.364 ha (62,00%), zaś łąk i pastwisk 2.655 ha (37,72%).

Tabela 2 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Gminie Czerwieńsk

GRUNTY	POWIERZCHNIA [ha]
Obszar Gminy Czerwieńsk	19.459
Powierzchnia lądowa	18.903
Użytki rolne razem	6.979
• Grunty orne	4.204
• Sady	6
• Łąki trwałe	1.936
• Pastwiska trwałe	610
• Grunty rolne zabudowane	98
• Grunty pod stawami	9
• Grunty pod rowami	116
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	10.417
• Lasy	10.315
Grunty pod wodami	556
• Płynącymi	521
• Stojącymi	35
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	937
• Tereny mieszkaniowe	134
• Tereny przemysłowe	19
• Tereny inne zabudowane	77
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	37
• Tereny komunikacyjne – drogi	423
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	198
• Użytki kopalne	11
Użytki ekologiczne	147
Nie użytki	271
Tereny różne	152

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 12.04.2018 r.)

³ Źródła: Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011-2018, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk (tekst jednolity, zał. Nr 3 do uchwały RM w Czerwieńsku z dnia 23.04.2014 r.)

Na obszarze Gminy występują następujące formy morfologiczne: Wysoczyzna Lubuska, Pradolina Warszawsko-Berlińska, Pagórki Zielonogórskie. Wysoczyzna Lubuska to teren na północ od wsi Sycowice i są to piaszczyste, zalesione obszary sandru Ołobok powstałe w fazie poznańskiej zlodowacenia północnopolskiego. Część środkowa Gminy położona jest w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej. Obejmuje obszar od wsi Sycowice do wsi Laski, Nietków, Wysokie i miasta Czerwieńsk. Terasy wyższe pradoliny zbudowane są z piasków i żwirów rzecznych oraz piasków eolicznych - wydmowych. W dolinach rzecznych i zagłębieniach powstały torfy. Terasa dolna pradoliny zbudowana jest z ilastych mad i namułów rzecznych. Południowa część Gminy tj. okolice Leśniowa Wielkiego, Sudołu, Płot, Zagórza zbudowana jest z piaszczystych pagórków kemowych o miąższości od kilku do 50 m. Poniżej zalegają gliny morenowe, ility zastoiskowe, oraz ility i mułki trzeciorzędowe silnie zaburzone.

Bonitacja gleb użytków rolnych według klas przedstawia się następująco: gleby objęte ochroną w klasach II-IV stanowią 53%, gleby pozostałe tj. klasy V stanowią 22%, klasy VI i VII stanowią 25%. Gleby wyższych klas tj. IV występują głównie w dolinie Odry. Gleby niższych klas tj. V-VI występuje głównie w rejonie wsi Będów, Nietkowice, Bródki oraz na mniejszych kompleksach we wsiach Leśniów Wielki, Leśniów Mały, Sudoł, Zagórze, Płoty. Głównymi typami gleb, które występują na terenach Gminy są: mady na obszarze doliny rzeki Odry, które zajmują około 60% terenów rolnych i użytków zielonych, stanowiące kompleksy pszenne dobre i bardzo dobre, żytne dobre, muły torfowe wytworzone z torfu niskiego występujące w rejonie cieków wodnych i rzeki Odry, murszowe mineralne występujące na niewielkich obszarach w rejonie wsi Sycowice, Bródki, Nietkowice, Płoty, Leśniów Wielki, Sudoł, Leśniów Mały, bielice wytworzone z piasków luźnych słabo gliniastych i gliniastych (piaski i gliny), występujące na terenie miasta oraz w Będowie, Nietkowicach, Bródkach. Obserwuje się stopniową degradację gleb. Część pól uprawowych leży od kilku lat odłogiem, porastają chwastami, spada ich urodzajność. Wiele łąk nie jest koszonych, stosunki wodne ulegają pogorszeniu, zanika retencja wody. Sady są opuszczone, zaniedbane i nie mają żadnego znaczenia produkcyjnego. Erozja gleb występuje na skarpach po wyrobiskowych piasków i żwirów oraz na zboczach stoków o spadkach powyżej 10% (krawędzie wysoczyzn). Nie obserwuje się zjawiska zmniejszania areałów użytków rolnych z tytułu ich zajęcia pod nowe inwestycje, wyjątkiem jest miejscowość Płoty⁴.

⁴Zródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk (tekst jednolity, zał. Nr 3 do uchwały RM w Czerwieńsku z dnia 23.04.2014 r.)

SUROWCE NATURALNE

Jak wcześniej wspomniano eksploatowane jest złożo kruszywa naturalnego „Nietków”.

WODY⁵

Cały obszar Gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry, która przepływa równoleżnikowo przez środek Gminy. Lewostronną dolinę Odry odwadnia kanał Zimny Potok, do którego dopływa z wysoczyzny potok Łącza (Złoty Potok), oraz liczne ciek w postaci rowów przecinających dolinę. Z prawej strony Odry dominują rzeki Gryżyński Potok i Ołobok. Średni przepływ wody w rzece Odra wynosi 216 m³/s, w kanale Zimny Potok 0,69 m³/s, w rzece Gryżyński Potok 0,61 m³/s. Rzeka Odra posiada uregulowane koryto i jest ono dobrze utrzymane. Przepływ wielkiej ilości wody i spływ lodu jest utrudniony przez krzewy i drzewa porastające międzywale. Wały wymagają modernizacji. Urządzenia techniczne tj. przepusty wałowe i pompownie w Bródkach znajdują się w dobrym stanie. W Będowie przepust wymaga przebudowy. Podobnie wygląda sprawa stanu technicznego mostów kolejowych w Nietkowicach i Pomorsku. Na rzece Odrze występują dwa okresy stanów wysokich: letni związany z długotrwałymi opadami deszczu i wiosenny związany z roztopami śniegów w zalewach górskich. Wody stanów wysokich mieszczą się na ogół w obrębie wałów przeciwpowodziowych. Ekstremalne wodostany Odry odnotowane na stacji wodowskazowej w Nietkowie wynoszą:

- absolutne maksimum 700 cm w 1854 r.,
- absolutne minimum 100 cm w 1947 r.,
- alarmowy 400 cm.

Jakość wody w Odrze pod względem fizyko-chemicznym i bakteriologicznym nie odpowiada normom.

Na terenie Gminy znajdują się 24 zbiorniki wodne w tym 7 jezior, 14 stawów rybnych oraz 3 inne zbiorniki. Największym jeziorem jest Jatnik o powierzchni 12,0 ha i maksymalnej głębokości 12,7 m. Inne jeziorka to Księżno o powierzchni 6,0 ha i maksymalnej głębokości 4,5 m oraz Bagienko o powierzchni 2,2 ha i maksymalnej głębokości 1,3 m.

Na obszarze Gminy można wyróżnić dwa regiony hydrogeologiczne tj. Pradolina Warszawsko-Berlińska i Pagórki Zielonogórskie. W pradolinie występuje tylko jedna warstwa wodonośna

⁵Zródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk (tekst jednolity, zał. Nr 3 do uchwały RM w Czerwieńsku z dnia 23.04.2014 r.)

o miąższości 10⁵⁰ m. Chemizm wód tej warstwy poprawia się w miarę zbliżania się do wysoczyzny. W okolicach wsi Sycowice udokumentowane są duże zasoby dobrej wody podziemnej. Zalegają one rynnę rzeki Gryżyński Potok, a ich zasoby ocenia się na 100 tys. m³. Na dużym obszarze Gminy w jej części południowo-wschodniej obejmującej tereny wokół miasta Czerwieńsk, wsi Zagórze, Płoty, Wysokie oraz w pobliżu wsi Nietków, Nietkowice, Bródki znajduje się zbiornik wód podziemnych o zasobach ocenianych na 30 tys. m³. Oba zbiorniki zostały zaliczone do obszarów o Najwyższej Ochronie Wód (ONO). Na krawędzi wysoczyzny i pradoliny występują liczne źródła w okolicach wsi Laski, Nietków, Wysokie i miasta Czerwieńsk. Na terenie gminnym można wydzielić tereny z wodą na głębokości:

- do 1,0 m na obszarze międzywała Odry, dna dolin cieków,
- 1,0÷3,0 m na obszarze poza dolinnym.

Wielkość wahań tych wód podpowierzchniowych wynosi od 0,5 m do 1,5 m.

PRZYRODA

Jak opisano powyżej Gmina Czerwieńsk leży na bardzo atrakcyjnym przyrodniczo terenie. Przecinająca Gminę Odra, dwa istotne potoki, duże zróżnicowanie poziome, ponad 53% zalesienia czynią z niej ciekawe przyrodniczo miejsce.

Na obszarze Gminy występuje wiele form ochrony przyrody⁶.

PARKI KRAJOBRAZOWE

Gryżyński Park Krajobrazowy – położony jest na terenie gmin: Bytnica, Krosno Odrzańskie, Czerwieńsk, Skąpe i Łagów. Utworzony został w kwietniu 1996 r. Powierzchnia parku wynosi 2.755 ha, a otuliny 20.412 ha. Gryżyński Park Krajobrazowy ma na celu ochronę i zachowanie walorów krajobrazowych i przyrodniczych rynny polodowcowej oraz znajdujących się w niej stawów, jezior i doliny rzeki Gryżyński Potok. 86,6% powierzchni Parku zajmują lasy. Atrakcyjność tego obszaru wynika przede wszystkim z niezwykłości krajobrazu. Zróżnicowana rzeźba terenu, duże nachylenie zboczy rynny, liczne jeziora polodowcowe, stawy, 94 źródła zboczowe, 17 torfowisk i piękna pstrągowa rzeka Gryżynka dostarczają wielu wrażeń. Teren pokrywa bardzo ciekawa szata roślinna oraz występuje tu wiele ciekawych gatunków zwierząt.

⁶ Źródło: <http://bip.gorzow.rdos.gov.pl/rejestr-form-ochrony-przyrody> dostęp 12.04.2018 r.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Krośnieńska Dolina Odry – obszar o powierzchni 12.448,70 ha położony w gminach: Czerwieńsk 5.676,40 ha, Gubin 50,58 ha, Krosno Odrzańskie 4.284,82 ha, Sulechów 1.225,90 ha, Zielona Góra 1.211,00 ha.

POMNIKI PRZYRODY

Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami. Uznanie za pomnik przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, zwiększają jego różnorodność, często związane są z lokalną legendą lub wybitną postacią historyczną. Zachowanie ich dla przyszłych pokoleń jest wyrazem naszej kultury. Pomniki przyrody znajdują się na terenie parków, cmentarzy, w lasach, wśród pól, zabudowy wiejskiej i miejskiej, jak również w pasach drogowych, a dominują wśród nich głównie drzewa gatunków rodzimych, tj. dąb szypułkowy oraz lipa drobnolistna. Są wśród nich pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, głazy narzutowe, stanowiska roślin chronionych. Na terenie Gminy Czerwieńsk znajdują się pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy – 13 szt.,
- Grupa trzech dębów szypułkowych – 1 szt.,
- Cis pospolity - 1 szt.,
- Bluszcz pospolity – 1 szt.,
- Głaz narzutowy – 1 szt.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 18 użytków, nie objętych ochroną prawa międzynarodowego.

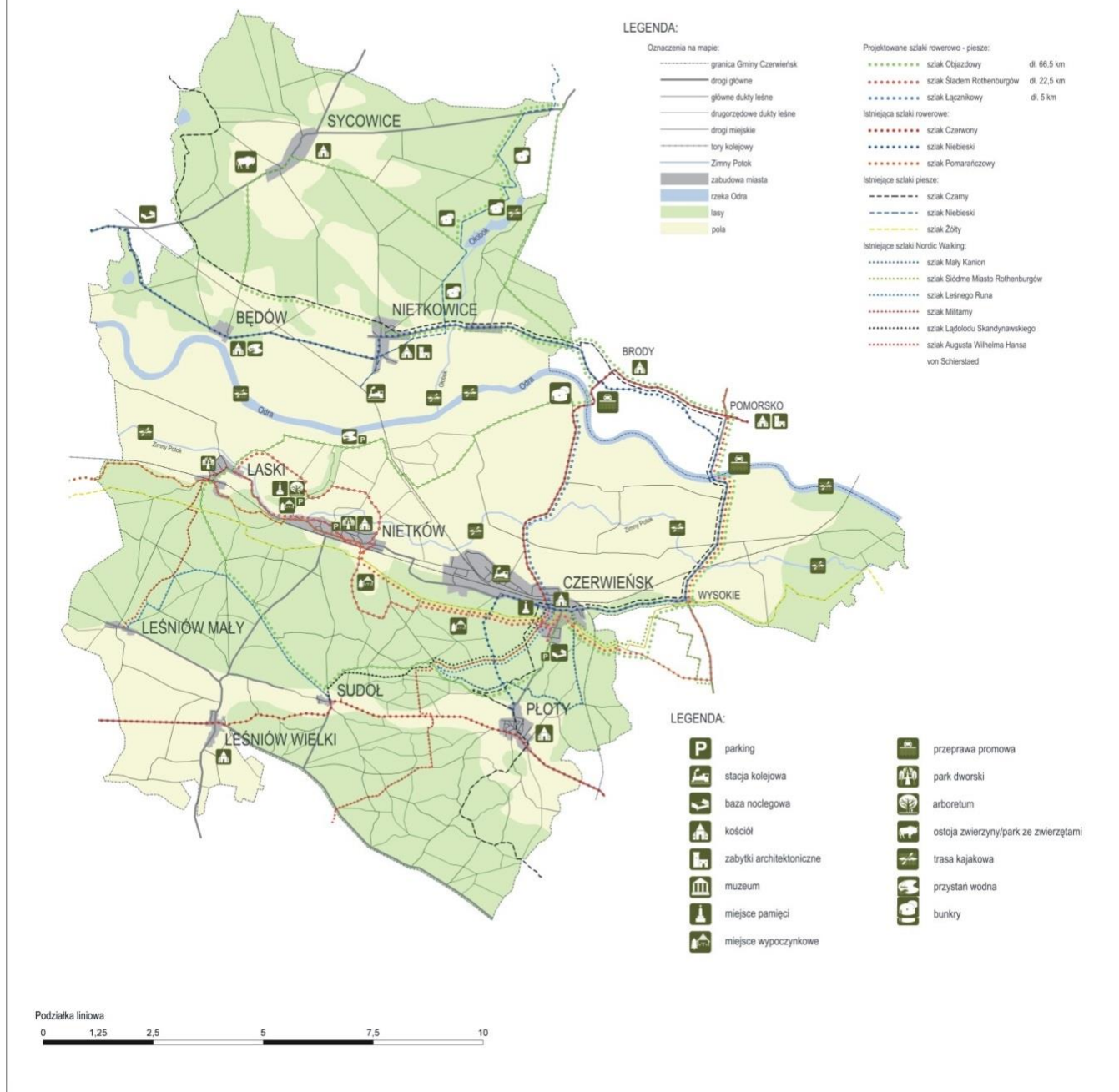
2.1.3 WALORY TURYSTYCZNE I KULTUROWEGMINY

„Gmina Czerwieńsk leży nad łąkowym tarasem zalewowym Doliny Środkowej Odry, nad którym wznoszą się obfite i malownicze lasy. Wokół występuje wiele jezior, które swoją różnorodnością przyciągają turystów i pasjonatów wędkowania. Oprócz walorów przyrodniczych, obfitej fauny i flory, naszym atutem jest także bogactwo życia kulturalnego.

Możemy na niezliczone sposoby spędzić swój czas wolny zarówno na wolnym powietrzu jak i uczestnicząc w organizowanych imprezach.” W takich słowach zaprasza turystów strona www.czerwiensk.pl. Ponadto wymienia następujące atuty:

- Hodowla żubrów i danieli w Sycowicach,
- Zalew w Czerwieńsku,
- Skansen fortyfikacyjny w Czerwieńsku przy przeprawie promowej w Brodach,
- Urok Czerwieńska jako małego miasteczka,
- Baza turystyczna w Nietkowicach,
- Zabytkowy park w Laskach.

Na mapie zamieszczonej poniżej zaprezentowano bogactwo szlaków turystycznych Gminy. Są to szlaki piesze (3), nordic walking (7), rowerowe (3). Warto wspomnieć, że planowane są kolejne szlaki, w tym także szlaki kajakowe.

Rysunek 5 Szlaki turystyczne Gminy Czerwieńsk
(źródło: <http://>, wgląd 11.04.2018 r.)

Zgodnie z wykazem zabytków sporządzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków nieruchomych Gminy Czerwieńsk należą⁷:

⁷ Źródło: <http://www.lwz.pl/page/show/id/9> dostęp 13.04.2018 r.

Będów:

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Świętej Trójcy, 1882, nr rej.: 3291 z 21.02.1994 r.,
- cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w.,

Czerwieńsk:

- kościół ewangelicki, ob. BUDOMONT SP. P., ul. Zielonogórska 5, poł. XIX, nr rej.: 3330 z 1.12.1995 r.,
- budynki folwarczne, XVII-XIX, nr rej.: 1748 z 16.03.1965 r.:
 - obora i stajnia,
 - chlewnia,

Laski:

- park pałacowy, XIX, nr rej.: 55 z 29.04.1955 r.,
- oranżeria, pocz. XIX, nr rej.: L-502/A z 29.04.1971 r.,

Leśniów Wielki:

- kościół fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, XIV, XVII, XIX, nr rej.: 60 z 23.07.1955 r.,
- kaplica grobowa, 1714, nr rej.: 516 z 30.05.1963 r.,
- gorzelnia, ob. dom mieszk., 1714, nr rej.: 1762 z 16.03.1965 r.,
- wiatrak koźlak, XVIII/XIX, nr rej.: 302 z 19.04.1961 r.,

Nietkowice:

- stajnia i obora w d. zespole dworskim, XIX, nr rej.: 1770 z 16.03.1965 r.,

Nietków:

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. Wniebowstąpienia Pana Jezusa, 1866-67, nr rej.: L-343/A z 24.08.2009 r.,
- park pałacowy, poł. XVIII, nr rej.: 54 z 29.04.1955 r., (w tym oficyna pałacowa, część ogrodzenia parku⁸),
- park - arboretum, k. XIX, nr rej.: 3363 z 31.12.1998 r.,
- dworzec kolejowy Nietków⁹,

Sycowice:

- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. p.w. św. Józefa, szach., poł. XVIII, XIX, nr rej.: 525 z 30.05.1963 r.

⁸Zródło: UGiM Czerwieńsk

⁹Zródło: UGiM Czerwieńsk

Na terenie Gminy utworzono Skansen Fortyfikacyjny Czerwieńsk. Pas umocnień, zwany Linią (Pozycją) Środkowej Odry (niem. Oderstellung). Jest to zespół około 650 żelbetowych schronów bojowych, obserwacyjnych lub biernych. Zbudowane zostały wzdłuż lewego brzegu Odry od Wrocławia do Krosna Odrzańskiego. Umocnienia te wraz z Międzyrzeckim Rejonem Umocnionym oraz Wałem Pomorskim (niem. Pommeranstellung) stanowiły, główną linię obrony Niemiec przed atakiem ze wschodu. Linia Oderstellung została przełamana na całej długości w przeciągu kilkunastu dni na początku roku 1945 przez Armię Czerwoną. Na terenie Gminy Czerwieńsk znajdują się 42 schrony. Obiekty o numerach 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 770, 771, 772, 773 i 777, które znajdują się w okolicy przeprawy promowej Brody – Czerwieńsk zostały zagospodarowane przez grupę pasjonatów ze *Stowarzyszenia Turystyczno-Motorowodnego „Odra Czerwieńsk”*, którzy utworzyli Skansen. Obiekty Skansenu są wkomponowane w wał przeciwpowodziowy. Odnowienie i wyeksponowanie bunkrów pozwoliło na ich uchronienie przed dewastacją i zasypaniem. *Skansen Fortyfikacyjny Czerwieńsk* ma szansę stać się prawdziwą atrakcją na mapie pasjonatów militariów i wojskowości. Konieczny jest do tego plan promocyjny i budowa strategii marki Czerwieńska w oparciu m. in. o obiekty Skansenu. To w tym miejscu możemy przeżyć prawdziwą żywą lekcję historii. Organizowane są tutaj pikniki forteczne, dni otwarte, Rocznica Przełamania Linii Odry. Wizyta na Skansenie to inspiracja do zwiedzania, aktywnego wypoczynku, spędzania wolnego czasu z rodziną i odkrywania nowych, ciekawych miejsc. Z biegiem lat Skansen cieszy się coraz większą popularnością nie tylko wśród mieszkańców Gminy czy powiatu. Bardzo często spotyka się tu pasjonatów turystyki militarnej z całej Polski oraz krajów europejskich, takich jak Niemcy, Czechy, Rosja, Francja czy Holandia. Na Skansenie kręcono sceny do programów historycznych. Gościł tutaj Bogusław Wołoszański ze swoim *Przewodnikiem Historycznym*. Zrealizowano również tutaj zdjęcia do programów o fortyfikacjach Wału Pomorskiego z rejonów Wałcza, Drezenka oraz sceny z przełamania Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego. *Skansen Fortyfikacyjny Czerwieńsk* został wpisany do przewodnika militarnego po województwie lubuskim, którego wydawcą jest Urząd Marszałkowski. Ponadto na stałe został wpisany do biuletynów Punktu Informacji Turystycznej w Zielonej Górze, gdzie widnieje jako atrakcja okolicy Miasta Zielona Góra. Popularność czerwieńskich fortyfikacji pozwoliła na zrealizowanie projektu powstania przewodnika po fortyfikacjach z lekcjami historycznymi, które co roku przyciągają rzesze młodych pasjonatów historii. Funkcjonowanie Skansenu to również inspiracja dla innych i stawianie za wzór naszej atrakcji w miejscach takich jak Ołobok, Drezenko, Wałcz, Czechów. Skansen jest miejscem, w którym spotykają się i działają ludzie

o różnych pasjach i zainteresowaniach. Skansen tworzą m.in. Klub Terenowy 4x4 *Dream Team*, motocykliści z *Moto Militarni Czerwieńsk* oraz Małomickie Stowarzyszenie Podziemi.¹⁰

Ponadto w sąsiedztwie hodowli żubrów na krawędzi Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego skorzystać można z atrakcji konnych.

2.2 SFERA SPOŁECZNA

2.2.1 DEMOGRAFIA

W 2016 roku Gminę zamieszkiwały (wg. GUS) 9.973 osoby, w tym 4.919 mężczyzn oraz 5.054 kobiety. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (2,74%). Należy więc stwierdzić, że podział wg płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2016, ale także na przestrzeni wielu lat.

Szczegółowe dane przedstawia tabela 3.

Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Czerwieńsk w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM										
Ogółem	9.544	9.623	9.581	9.862	9.860	9.977	10.021	10.002	9.963	9.973
Mężczyźni	4.707	4.709	4.667	4.891	4.896	4.943	4.950	4.924	4.906	4.919
Kobiety	4.837	4.914	4.914	4.971	4.964	5.034	5.071	5.078	5.057	5.054
Mężczyźni [%]	49,32%	48,93%	48,71%	49,59%	49,66%	49,54%	49,40%	49,23%	49,24%	49,32%
Kobiety [%]	50,68%	51,07%	51,29%	50,41%	50,34%	50,46%	50,60%	50,77%	50,76%	50,68%
MIASTO										
Ogółem	4.129	4.197	4.126	4.207	4.172	4.233	4.200	4.159	4.115	4.108
Mężczyźni	2.028	2.034	1.993	2.092	2.068	2.094	2.075	2.056	2.027	2.025
Kobiety	2.101	2.163	2.133	2.115	2.104	2.139	2.125	2.103	2.088	2.083
OBSZARY WIEJSKIE										
Ogółem	5.415	5.426	5.455	5.655	5.688	5.744	5.821	5.843	5.848	5.865
Mężczyźni	2.679	2.675	2.674	2.799	2.828	2.849	2.875	2.868	2.879	2.894
Kobiety	2.736	2.751	2.781	2.856	2.860	2.895	2.946	2.975	2.969	2.971

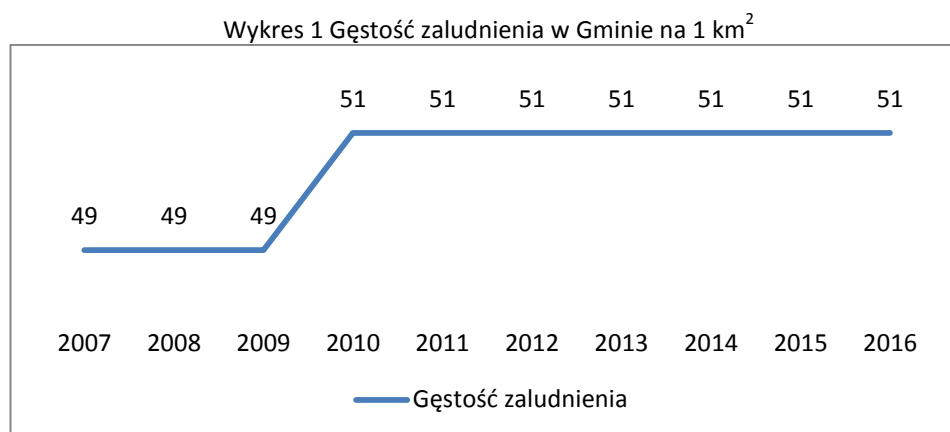
Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 13.04.2018 r.)

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców Gminy w ostatnich latach minimalnie maleje. Zmniejszanie się liczby mieszkańców dotyczy miasta, natomiast na terenach wiejskich notuje się przyrost. Jest to dla Gminy sytuacja korzystna ekonomicznie.

Gęstość zaludnienia w Gminie Czerwieńsk na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na podobnym poziomie, co prezentuje poniższy wykres. Jeżeli uwzględni się dotychczasowe trendy migracji wewnętrznych i ich saldo to w następnych latach miasto Czerwieńsk może wykazywać dalszy spadek liczby mieszkańców, natomiast obszary wiejskie – przyrost. Według

¹⁰ Korzystano z <https://www.facebook.com/pg/SkansenFortyfikacyjnyCzerwiensk>, dostęp 18 września 2018 r.

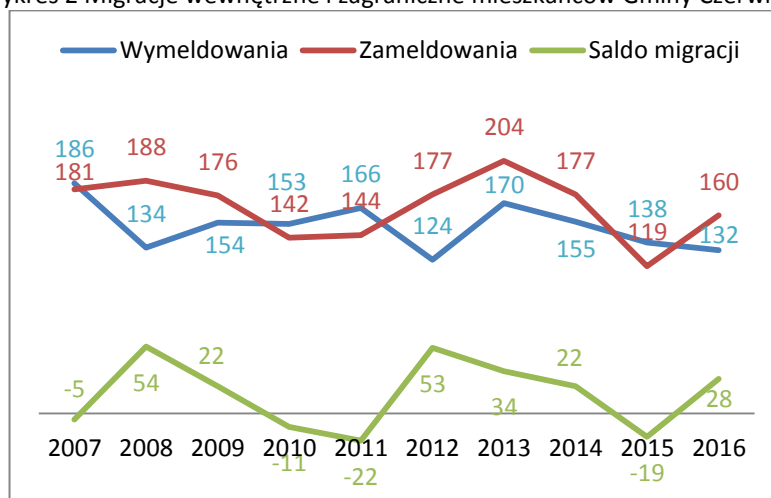
informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w Gminie w 2016 roku wynosiła 51 osób na kilometr kwadratowy.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 13.04.2018 r.)

Na wykresie 2 doskonale widać, że w większości ostatnich lat w Gminie utrzymuje się nadwyżka zameldowań w stosunku do liczby wymeldowań. W 2016 roku saldo migracji wynosiło +28.

Wykres 2 Migracje wewnętrzne i zagraniczne mieszkańców Gminy Czerwieńsk

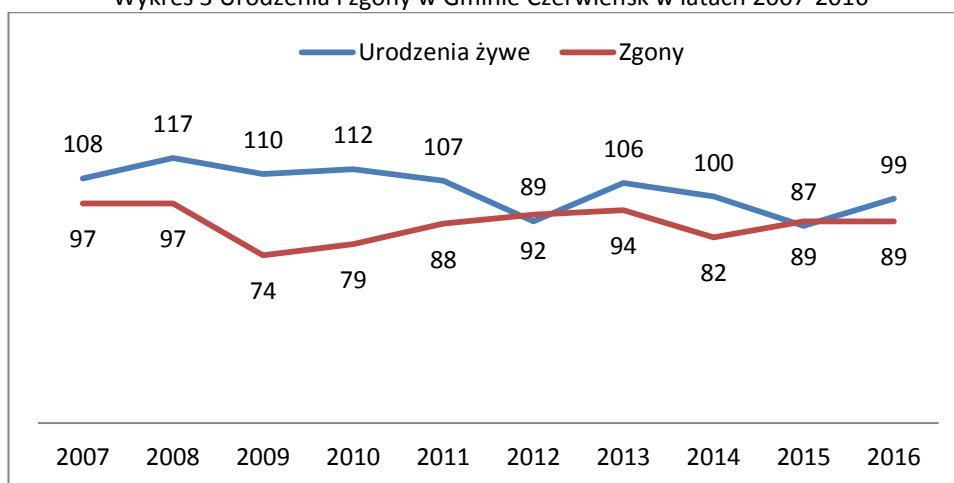
Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 13.04.2018 r.)

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które dopełniły formalności związanych z zameldowaniem. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania, zwłaszcza w odniesieniu do osób np. z Zielonej Góry, które wybudowały dom na terenie Gminy Czerwieńsk.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. W ostatnich latach można zauważyć, że liczba zgonów i urodzeń utrzymuje się

na podobnym poziomie (z niewielkimi wahaniami). Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2016 to 99, natomiast zgonów zanotowano 89.

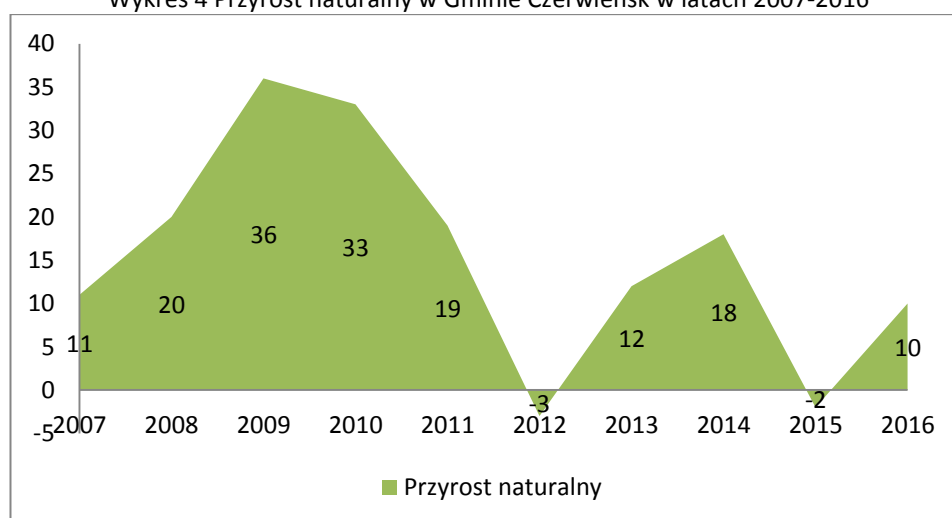
Wykres 3 Urodzenia i zgony w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 13.04.2018 r.)

Przyrost naturalny w Gminie Czerwieńsk w 2016 roku był dodatni i wynosił +1,00/1.000 mieszkańców. Dane te prezentują się bardzo korzystnie na tle województwa lubuskiego (-0,22/1.000 m.), ale gorzej na tle powiatu zielonogórskiego (+1,49/1.000 m.).

Wykres 4 Przyrost naturalny w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016

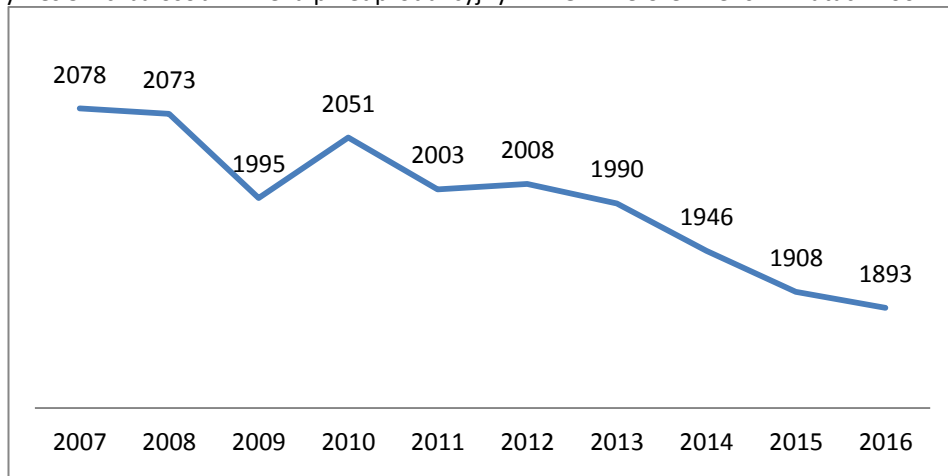

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 13.04.2018 r.)

W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, podobnie jak liczba osób w wieku produkcyjnym. Rośnie z kolei liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Czerwieńsk wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja

identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

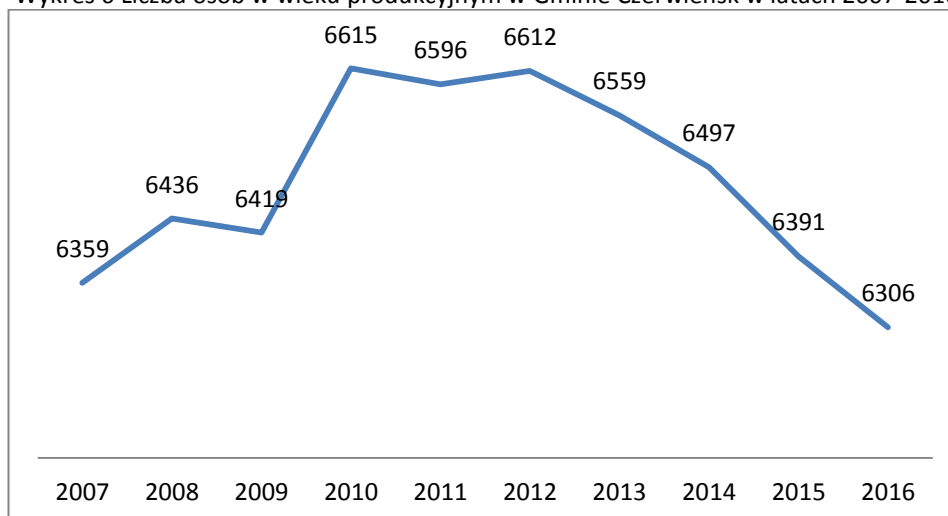
Wykres 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Czerwieński w latach 2007-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Liczba ludności w Gminie w wieku przedprodukcyjnym, w latach 2007-2016, spadła o 185 osób czyli o prawie 8,9%.

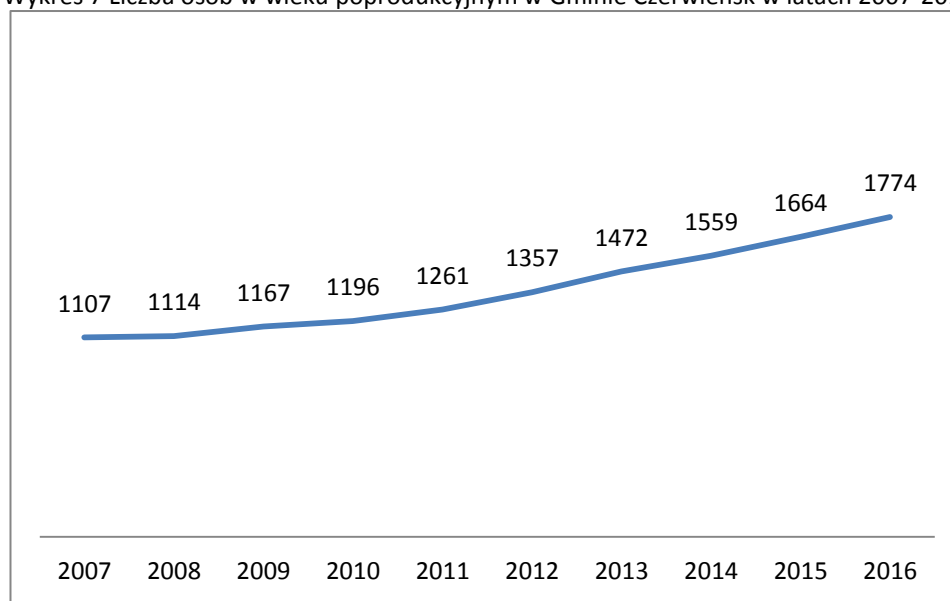
Wykres 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007-2010 rosła. Od roku 2012 zauważyć już można wyraźny trend spadkowy liczby ludności. Związane jest to zapewne z malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym. W porównaniu roku 2016 z rokiem 2012 grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 306 osób (ponad 4,6%).

Wykres 7 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. Od 2007 roku grupa ta zwiększyła się o 667 osób. Oznacza to przyrost o blisko 60,3%.

Tabela 4 Mężczyźni i kobiety w Gminie Czerwieńsk w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym	1.054	1.051	1.002	1.042	1.025	1.028	1.020	978	955	950
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym	1.498	1.442	1.402	1.377	1.319	1.291	1.277	1.248	1.191	1.201
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	3.323	3.343	3.343	3.537	3.539	3.555	3.512	3.486	3.453	3.412
Kobiety w wieku produkcyjnym	3.036	3.093	3.076	3.078	3.057	3.057	3.047	3.011	2.938	2.894
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	330	315	322	312	332	360	418	460	498	557
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	777	799	845	884	929	997	1.054	1.099	1.166	1.217

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Wśród ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym przeważają kobiety (różnica od 12,37 do 47,83%). Z kolei wśród osób w wieku produkcyjnym prym wiodą mężczyźni (do 8,21% różnicy). Należy pamiętać o różnicy w granicy wieku produkcyjnego dla pań i panów. Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

Podstawowe dane demograficzne Gminy na tle województwa, powiatu i pozostałych gmin Powiatu prezentuje tabela 5.

Tabela 5 Gmina Czerwieńsk na tle województwa, powiatu i gmin powiatu zielonogórskiego (2016 r.)

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LUDNOŚĆ NA 1 km ²	SALDO MIGRACJI WEW.	PRZYRÓST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI
Województwo lubuskie	1.017.376	73	-740	-0,22
Powiat zielonogórski	75.314	56	37	1,49
Babimost	6.277	68	-16	3,36
Bojadła	3.292	32	-11	-4,85
Czerwieńsk	9.973	51	28	1,00
Kargowa	5.826	45	-20	1,88
Nowogród Bobrzański	9.431	36	-2	-1,59
Sulechów	26.434	112	-52	1,93
Świdnica	6.519	41	30	4,62
Trzebiechów	3.427	42	18	6,71
Zabór	4.135	44	64	-0,74

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Porównując saldo migracji i przyrost naturalny za 2016 rok można zauważyć, że w Gminie Czerwieńsk sytuacja prezentuje się nie najgorzej. Najlepiej sytuacja na tle innych kształtuje się w gminach Trzebiechów i Świdnica.

2.2.2 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec 2017 roku w Gminie Czerwieńsk pozostawało zarejestrowanych 256 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety (161). Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

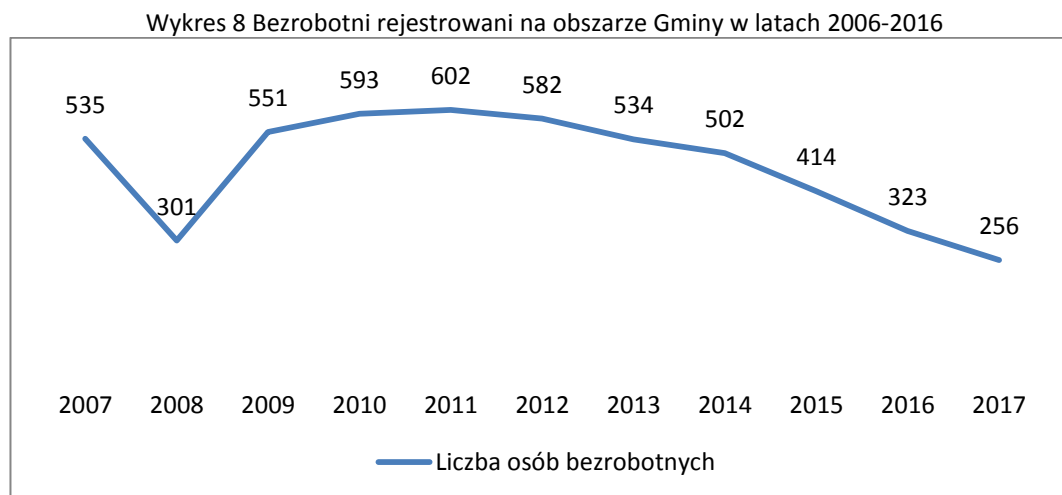
Tabela 6 Struktura i bilans bezrobotnych w Gminie Czerwieńsk

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE CZERWIEŃSK	LICZBA OSÓB
	31.12.2017 r.
LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH	256
W TYM KOBIETY	161
BEZROBOTNI DO 30 ROKU ŻYCIA	72
BEZROBOTNI DO 25 ROKU ŻYCIA	37
BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	76
DUGOTRWALE BEZROBOTNI	128

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Rok 2017 przyniósł dalszą poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się na terenie Gminy w roku 2011. Od tego czasu widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 6,5% (2017), w województwie lubuskim z 19,0% (2006) do 6,6% (2017), a w powiecie zielonogórskim z 21,0% (2006) do 7,0% (2017). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie powiatu zielonogórskiego największy odsetek osób bezrobotnych na koniec 2017 roku stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe.

Wykres 8 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Położenie Gminy Czerwieńsk w pobliżu dużego ośrodka jakim jest Zielona Góra, ale także Krosno Odrzańskie, Świebodzin i Sulechów powoduje dostęp mieszkańców do dużego rynku pracy. Należy zwrócić uwagę na to, że tendencja spadkowa bezrobocia jest od kilku lat stała

i stabilna, co pozytywnie rokuje. Na 31 grudnia 2017 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie zielonogórskim wynosiła 7,0%.

Tabela 7 Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju w latach 2013-2016

ROK	STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE ZIELONOGÓRSKIM	STOPA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM	STOPA BEZROBOCIA W POLSCE
2017	7,0%	6,6%	6,5%
2016	9,0%	8,6%	8,2%
2015	11,1%	10,3%	9,7%
2014	13,5%	12,5%	11,4%
2013	15,2%	15,7%	13,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

2.2.3 MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkanym i niezamieszkanym znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie Gminy w 2016 roku znajdowało się 3.126 mieszkań, składając się na 1.923 budynki mieszkalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2016 roku wynosiła 86,1 m². W 2016 roku oddano do użytku 36 nowych mieszkań.

Tabela 8 Struktura mieszkań w Gminie Czerwieńsk w latach 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba budynków mieszkalnych	1.804	1.833	1.854	1.889	1.923
Liczba mieszkań	3.007	3.036	3.057	3.090	3.126
Liczba izb	13.040	13.216	13.330	13.507	13.706
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	252.499	256.816	259.629	264.220	268.999
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	84,0	84,6	84,9	85,5	86,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	25,3	25,6	26,0	26,5	27,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Sytuacja mieszkaniowa Gminy Czerwieńsk na tle gmin sąsiadujących ukazuje poniższa tabela.

Tabela 9 Mieszkalnictwo w gminach powiatu zielonogórskiego w 2016 roku

	LICZBA MIESZKAŃ	LICZBA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH	PRZ. POW. UŻYTKOWA MIESZKANIA NA 1 OSOBĘ W M ²	MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU
Gmina Babimost	1.976	1.233	27,2	7
Gmina Bojadła	955	830	24,8	4
Gmina Czerwieńsk	3.126	1.923	27,0	36
Gmina Kargowa	1.799	1.258	27,1	6
Gmina Nowogród Bobrzański	2.929	1.825	25,1	18
Gmina Sulechów	9.489	3.713	26,6	90

Gmina Świdnica	2.044	1.768	34,0	33
Gmina Trzebiechów	938	728	23,6	7
Gmina Zabór	1.362	1.100	33,4	7

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 16.04.2018 r.)

Z powyższych danych można wywnioskować, że przeciętny metraż mieszkania przypadający na jedną osobę najmniej korzystnie wygląda w Gminie Trzebiechów, a najlepiej w Gminie Świdnica. W Gminie Sulechów oddano w 2016 roku najwięcej nowych mieszkań do użytku – 90.

Zgodnie ze Studium „Gmina Czerwieńsk jest bardzo atrakcyjna dla realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z racji bezpośredniego sąsiedztwa z miastem Zielona Góra, oraz dysponowania terenami uzbrojonymi w komplet infrastruktury technicznej. Dotyczy to terenów na południe od rzeki Odry. Gmina jest atrakcyjna z uwagi na walory środowiska przyrodniczego.

Wyznacza się następujące obszary strategiczne, których sposób zagospodarowania i dokonania przekształceń przestrzennych mają znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju miasta i gminy oraz zaspokojenie potrzeb jego mieszkańców:

*- ze względu na funkcjonowanie centrum miasta (obszar wokół rynku i ul. Zielonogórskiej),
(...)*

*- ze względu, że stanowią rezerwy terenów dla zamieszkania (obszar w zachodniej części miasta i tereny wokół wsi Płoty, Nietków, Leśniów Wielki),
(...)*

*Zakłada się sukcesywne porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej zmiany gminy poprzez: struktury - tworzenie bardziej zwartych układów osadniczych miast i wsi, bez rozproszonej zabudowy, jej porządkowanie i doposażanie w infrastrukturę,
(...)*

Na terenie gminy Czerwieńsk wydzielono trzy podstawowe kategorie terenów o różnych kierunkach przeznaczenia i zasadach zagospodarowania: - tereny wyłączone z zabudowy, - tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania, - tereny przeznaczone pod zabudowę. Tereny wyłączone z zabudowy to otulina Gryżyńskiego Parku Krajobrazowego, arboretum, użytki ekologiczne, lasy, złoża kopalin, obszar wylewisk powodziowych w ramach obszarów o funkcji ekologicznej oznaczonych symbolem E¹¹. Celem ochrony jest wskazanie

¹¹ Symbole odnoszą się do mapy będącej załącznikiem do Studium Uwarunkowań... Ze względu na skalę rysunku nie zamieszczono. Dostępny jest pod adresem:
http://www.bip.czerwiensk.pl/system/obj/5233_Studium_-_Rysunek.pdf

terenów wyłączonych z zabudowy jako ochrona przed zabudową potencjału przyrodniczego i powstrzymanie ekspansji procesów urbanistycznych na tereny zieleni, a także traktowanie ich jako tereny rezerwowe pod zabudowę. Tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania to obszary, na których dopuszcza się zabudowę, ale o ograniczonej intensywności, charakterem lub pełnej funkcji oznaczone symbolem E.(...)

Przyjęte w studium kierunki przeznaczenia terenów wiążą się jednocześnie z określonymi standardami urbanistycznymi stanowiącymi miarę jakości przestrzeni. Wskaźnik intensywności zabudowy netto:

- mieszkaniowej jednorodzinnej $0,20 \div 0,30$
- mieszkaniowej wielorodzinnej $0,50 \div 1,00$
- mieszkaniowo usługowej $0,40 \div 1,00$
- usługowej $0,30 \div 0,80$
- techniczno-produkcyjnej $0,40 \div 0,70$
- rekreacji indywidualnej $0,10 \div 0,20$

Wskaźnik zabudowy powierzchni działki:

- mieszkaniowej jednorodzinnej $0,20 \div 0,25$
- mieszkaniowej wielorodzinnej $0,20 \div 0,25$
- mieszkaniowo usługowej $0,20 \div 0,70$
- usługowej $0,30 \div 0,40$ - techniczno-usługowej
- produkcyjnej $0,30 \div 0,60$ - zagrodowej $0,20 \div 0,30$
- rekreacji indywidualnej $0,10 \div 0,15$

Minimalny wskaźnik biologicznie czynnej powierzchni działki:

- mieszkaniowej jednorodzinnej - 0,55
- mieszkaniowej wielorodzinnej - 0,40
- mieszkaniowo usługowej - 0,30 37 - usługowej - 0,20
- techniczno-produkcyjnej - 0,20
- zagrodowej - 0,60
- rekreacji indywidualnej - 0,70

Parametry zabudowy (maksymalna liczba kondygnacji i wysokości):

- mieszkaniowej jednorodzinnej 3 kond. 11,0 m
- mieszkaniowej wielorodzinnej 3÷5 kond. 15,0 m
- mieszkaniowo usługowej 3÷5 kond. 15,0 m –
- usługowej 2 kond. 8,0 m - rekreacji indywidualnej 2 kond. 8,0 m –

zagrodowej 3 kond. 11,0 m – techniczno-produkcyjnej 2 kond. 11,0 m

(...) Minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą:

- miasta > 500 m²
- tereny podmiejskie > 700 m²
- tereny wiejskie > 900 m²

Minimalna wielkość nowo projektowanych działek pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną:

- szeregową > 300 m²
- bliźniaczą > 400 m² x2
- małych domów mieszkalnych > 1000 m²

Minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek pod zabudowę:

- zagrodową > 1500 m²
- rekreacji indywidualnej > 600 m²¹²”

Zgodnie z cytowanym Studium Uwarunkowań i Kierunków... przygotowano dla poszczególnych miejscowości Gminy Czerwieńsk Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Obecnie uchwalono następujące Plany są dostępne zarówno w Urzędzie Gminy jak i na stronie BIP. W sposób zwarty plany można znaleźć na stronie:

<https://planyzagospodarowania.pl/miejscowosci/lubuskie/zielonogorski/czerwiensk>

Ważnym zadaniem jest realizacja wizji budowy ok. 100 mieszkań socjalno-komunalnych w Czerwieńsku. Sprzyjać to będzie rozwiązywaniu problemów społecznych oraz zatrzymaniu młodych mieszkańców na terenie Gminy. W ramach dostępnych programów należy kontynuować działania związane z ograniczaniem niskiej emisji (termomodernizacja, wspieranie budowy budynków niskoemisyjnych, wymiana przestarzałych źródeł ciepła).

2.3 SFERA GOSPODARCZA

2.3.1 ROLNICTWO

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze Gminy znajduje się 347 gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą. Gospodarstwa o areale ponad

¹²Zródło: Burmistrz Czerwieńska, Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk, grudzień 2015

10 ha stanowią 82,7% ogólnej powierzchni gospodarstw. Świadczy to o koncentracji gospodarstw rolnych, natomiast jeśli chodzi o liczebność dominują gospodarstwa małe i bardzo małe (do 5 ha), z których wiele nie prowadzi aktywności rolniczej.

Tabela 10 Powierzchnia i liczebność gospodarstw rolnych w Gminie Czerwieńsk

GOSPODARSTWA ROLNE POWIERZCHNIA/LICZBA					
	OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
Ogółem	4.126,39/561	195,24/326	370,21/147	282,54/38	3.278,40/50
Prowadzące działalność	3.904,75/347	120,69/139	316,65/129	237,90/32	3229,51/47

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010, wgląd 16.04.2018 r.)

Strukturę najważniejszych upraw przedstawia tabela 11. Największą powierzchnię upraw zajmuje żyto, pszenica i ziemniaki. Tego typu struktura upraw powodowana jest głównie słabą jakością gleb występujących na terenie Gminy.

Tabela 11 Struktura produkcji rolnej

RODZAJ UPRAW	POWIERZCHNIA UPRAW [ha]
Ogółem	2.705,88
Zboża razem	1934,12
Kukurydza na ziarno	37,85
Ziemniaki	50,08
Uprawy przemysłowe	549,55
Warzywa gruntowe	3,87

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010, wgląd 16.04.2018 r.)

Hodowla zwierząt gospodarskich, poza drobiem jest niewielka.

Tabela 12 Pogłowie zwierząt gospodarskich

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE	LICZBA [szt.]
Bydło razem	501
Trzoda chlewna razem	366
Konie	67

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010, wgląd 16.04.2018 r.)

Ogólna ilość stosowanych nawozów wapniowych i mineralnych w Gminie Czerwieńsk jest niższa niż średnio w kraju, województwie i w powiecie zielonogórskim.

Tabela 13 Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w roku 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
Polska	114,6	38,2
Województwo lubuskie	94,1	38,6
Powiat zielonogórski	93,7	43,2
Gmina Czerwieńsk	77,7	21,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010, wgląd 16.04.2018 r.)

2.3.2 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Gminie Czerwieńsk liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na rosnącym poziomie i w 2017 roku wynosiła 818. Działają one głównie w takich sekcjach jak: budownictwo, handel i usługi w zakresie napraw, transport i gospodarka magazynowa. Warto zwrócić uwagę na pewną niedoskonałość systemu REGON, w którym to przedsiębiorca zgłasza dominującą działalność i przy wielobranżowości często nie oddaje to pełni sytuacji.

Tabela 14 Podmioty gospodarcze w Gminie w latach 2011-2016

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH		
	OGÓŁEM	W SEKTORZE PUBLICZNYM	W SEKTORZE PRYWATNYM
2017	814	34	780
2016	782	34	748
2015	754	31	723
2014	741	31	710
2013	740	32	708
2012	707	34	673
2011	667	38	629

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 17.04.2018 r.)

Szczegółowe dane przedstawia tabela 15.

Tabela 15 Podmioty gospodarcze w Gminie Czerwieńsk w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2016 i 2017 roku

	2016		2017	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	30	0	26
Górnictwo i wydobywanie(B)	0	1	0	1
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	60	0	63
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	2	0	3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	1	1	1	2
Budownictwo (F)	1	124	1	129
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	170	0	169
Transport i gospodarka magazynowa (H)	1	81	1	83
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	0	14	0	18
Informacja i komunikacja (J)	0	19	0	19
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	21	0	19
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	16	42	16	47
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	0	51	0	51
Działalność w zakresie usług administrowania	0	11	0	12

i działalność wspierająca (N)				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	2	5	2	5
Edukacja (P)	9	21	9	23
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	1	26	1	32
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	3	13	3	16
Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (S,T)	0	56	0	62

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 17.04.2018 r.)

W Gminie istnieją potencjalne możliwości wzrostu gospodarczego. Stwarza je głównie atrakcyjne położenie i walory krajobrazowo-przyrodnicze. Na bazie tych atutów istnieje możliwość rozwoju usług, rzemiosła, przemysłu, agroturystyki, co może przynieść w przyszłości poprawę warunków materialnych ludności. Rozwija się gałąź stanowiąca małą i średnią przedsiębiorczość pozarolniczą skupioną w sektorze gospodarki prywatnej. Jest to przede wszystkim działalność produkcyjno-usługowa. Funkcjonują tu również mniejsze zakłady w sektorze usługowo-handlowym. Do najważniejszych podmiotów gospodarczych w Gminie należą:

- ARCOBALENO sp. z o.o. producent obuwia Inblue w Czerwieńsku,
- BUDOMONT Spółdzielnia Pracy w Czerwieńsku,
- CONS CONTROL SYSTEM w Czerwieńsku,
- Centrum Usług Proekologicznych Sektora Naftowego CPN EKOSERWIS w Czerwieńsku,
- JORGE FIREWORKS sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- LANATRADE sp. z o.o. w Czerwieńsku,
- LfC sp. z o.o w Czerwieńsku,
- ND POLSKA sp. z o.o. w Płotach,
- PKP CARGOŁOK SA Zakład Taboru w Czerwieńsku,
- PKP ENERGETYKA Sekcja Zasilania Elektroenergetycznego w Czerwieńsku,
- PKP PLK SA w Czerwieńsku,
- TOPPOINT POLSKA sp. z o.o. w Płotach,
- POL TRUCK SERVICE sp. z o.o. w Płotach,
- Zakład Betoniarski ZIEL-BRUK w Płotach.

W ramach usług na rzecz społeczności lokalnej została utworzone Przedsiębiorstwo Obsługi Mienia Komunalnego POMAK sp. z o.o., Gminna Spółka Wodna. Działa Spółdzielnia Socjalna Nasze Zaodrze.

Najwięcej podmiotów gospodarczych wśród gmin powiatu zielonogórskiego znajduje się w Gminie Sulechów (2.729), a najmniej w Gminie Bojadła (204).

Tabela 16 Podmioty gospodarcze w gminach powiatu zielonogórskiego (2017 r.)

	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ
Gmina Babimost	518
Gmina Bojadła	204
Gmina Czerwieńsk	818
Gmina Kargowa	562
Gmina Nowogród Bobrzański	723
Gmina Sulechów	2.729
Gmina Świdnica	793
Gmina Trzebiechów	219
Gmina Zabór	470

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 17.04.2018 r.)

2.4 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1 KOMUNIKACJA

Na terenie Gminy Czerwieńsk funkcjonuje dobrze rozwinięty system komunikacyjny oparty na drogach: krajowej, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. System dróg składa się z:

- **drogi krajowej** nr 32 Gubinek-Zielona Góra.
- Pięciu **dróg wojewódzkich**:
 - nr 276 Krosno Odrzańskie-SzklarkaRadnicka-Sycowice-Świebodzin,
 - nr 278 Szklarka Radnicka-Będów-Nietkowice-Bródki-Brody-Pomorsko-Sulechów-Wschowa,
 - nr 279 Wysokie-Czerwieńsk-Nietków-Leśniów Wielki-Drzonów-Świdnica-Nowy Kisielin-Przytok-Krępa,
 - nr 280 Zielona Góra-Przylep-Płoty-Czerwieńsk-Brody (przeprawa promowa w Brodach),
 - nr 281 Zielona Góra-Łężycza-Wysokie-Pomorsko (przeprawa promowa w Pomorsku).

- pięciu **dróg powiatowych**¹³:
 - nr 1144F Trzebule-Drzonów-Radomia-Zagórze-Płoty,
 - nr 1147F Bronków-Dychów-Brzeźnica-Dąbie-Szczawno-Laski-Nietków,
 - nr 1168F Sycowice-Podła Góra,
 - nr 1174F Mozów-Szabliska-Brzezie-Bródki,
 - nr 1176F Zawada-Krępa-Łężyca-Płoty-Leśniów Mały,
- **dróg gminnych** o łącznej długości 136,9 km.

Istotnym brakiem w systemie komunikacji jest brak mostu na Odrze na drodze wojewódzkiej 281 w okolicach miejscowości Pomorsko. Taka przeprawa mostowa stanowiłaby ważne dla bezpieczeństwa regionu rozwiązanie awaryjne na wypadek problemów z przeprawą nad Odrą w ciągu drogi krajowej S3. Ponadto brak przeprawy mostowej skutkuje ogromną odległością części miejscowości do siedziby Gminy (do 50 km). W maju 2018 r. pojawiła się informacja o wprowadzeniu budowy mostu do planów rządowych¹⁴.

Ponadto Gmina Czerwieńsk posiada (od 1870 r.) połączenie kolejowe. Stacja węzłowa Czerwieńsk położona jest na skrzyżowaniu linii nr 273 łączącej Śląsk ze Szczecinem i nr 358 łączącej Zbąszynek z Guben (Niemcy) i dalej z Cottbus (Niemcy). Stacja Czerwieńsk obsługuje połączenia regionalne, jest też przystosowana do obsługi połączeń dalekobieżnych. Rozwój znaczenia linii kolejowych w komunikacji lokalnej jest wskazany w Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁵.

Warto wspomnieć, że lokalizacja węzła kolejowego Czerwieńsk była w latach 70-tych XX w. podstawą przygotowań do stworzenia koncepcji tzw.: węzła intermodalnego (transport kolejowy, rzeczny i drogowy). Stacja kolejowa w Czerwieńsku po modernizacji powinna pełnić ważną rolę jako miejsce przeładunku towarów, rozrządu pociągów oraz obsługi terenów zamkniętych.¹⁶

2.4.2 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie w 2016 roku wynosiła ponad 92 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 1.818. Ponad 96% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

¹³ Źródło: bip.powiat-zielonogórski.pl dostęp 24 sierpnia 2018 r.

¹⁴ Źródło: https://mi.gov.pl/2-514324a4ec938-1798401-p_1.htm, dostęp 25.05.2018 r.

¹⁵ Źródło: Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry

¹⁶ Źródło: Burmistrz Czerwieńska, Zmiana Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk, grudzień 2015

Tabela 17 Charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Czerwieńsk

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	89,1	89,8	89,8	91,9	91,9	92,4
Ilość przyłączy prowadząca do budynków mieszkalnych [szt.]	1.695	1.758	1.754	1.796	1.809	1.818
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	404,8	311,8	304,7	284,8	281,0	273,9
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	8.939	9.070	9.106	9.618	9.583	9.594
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	44,7	32,2	32,3	36,8	38,3	37,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca w 2016 roku wynosiło 37,4 m³ i jest to więcej niż średnio w Polsce (29,2 m³), województwie lubuskim (29,1 m³) i powiecie zielonogórskim (28,2 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na stałym poziomie z niewielkimi wahaniami.

2.4.3 SIĘĆ KANALIZACYJNA

Gminna sieć kanalizacyjna ma długość ponad 87 km i jest dostępna dla ponad 67% mieszkańców (2016 rok).

Tabela 18 Sieć kanalizacyjna w Gminie Czerwieńsk

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	POŁĄCZENIA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2016	87,4	1.096	254	6.718
2015	86,8	1.072	237	6.670
2014	81,6	1.023	269	6.627
2013	78,7	967	294	5.958
2012	78,7	913	250	5.854
2011	77,7	739	195	5.253

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2016 roku na terenie Gminy znajdowało się 555 szamb oraz 21 przydomowych oczyszczalni ścieków. Warto zwrócić uwagę na malejącą liczbę przydomowych zbiorników bezodpływowych na rzecz przyłączy do systemu kanalizacji.

Tabela 19 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w Gminie Czerwieńsk

ROK	ZBIORNIKI BEZODPŁYWOWE	OCZYSZCZALNIE PRZYDOMOWE
2016	555	21
2015	581	21
2014	599	17
2013	637	15
2012	630	12
2011	620	12

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

Na terenie Gminy działają trzy oczyszczalnie ścieków:

- ul. Młyńska w Czerwieńsku, na terenach przemysłowych znajdujących się za nasypem kolejowym linii Czerwieńsk – Zielona Góra o przepustowości 1.600 m³/h,
- w miejscowości Dobrzęcin o przepustowości 110 m³/h,
- w miejscowości Wysokie.

Oraz aglomeracja ściekowa, którą tworzą następujące miejscowości: Czerwieńsk, Laski, Nietków, Płoty, Zagórze, Sudoł, Leśniów Wielki i Leśniów Mały. Poza aglomeracją ściekową są 4 miejscowości: Będów, Bródki, Nietkowice, Sycowice.

2.4.4 GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy Gmina została zobowiązana do objęcia nowym system gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020” Gmina Czerwieńsk przynależy do regionu wschodniego gospodarki odpadami. Region ten składa się z miasta Zielona Góra i gmin: Zielona Góra, Czerwieńsk, Dąbie, Sulechów, Świdnica oraz Zabór. Pod kątem odbierania odpadów, region wschodni jest obsługiwany przez poniższe ZZO Zielona Góra i instalację Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zielonej Górze o następujących mocach przerobowych:

- 40.000 Mg/rok dla części mechanicznej przed częścią biologiczną,
- 20.000 Mg/rok dla części stabilizacji biologicznej odpadów powstałych w wyniku sortowania w części mechanicznej,
- 13.000 Mg/rok dla części mechanicznej po części biologicznej.

Na terenie Gminy działają dwa punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w Czerwieńsku i w Nietkowicach (po dwóch stronach Odry).

Ilość zmieszanych odpadów zebranych z terenu Gminy w ostatnich latach prezentuje tabela 20.

Tabela 20 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku¹⁷

ROK	OGÓŁEM [t]	OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA [kg]
2016	2.529,26	253,2
2015	2.388,42	239,5
2014	2.208,92	220,3
2013	2.117,63	211,8
2012	1.833,27	185,7
2011	1.812,44	184,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

Plany dotyczące gospodarki odpadami dotyczą całego województwa zamieszczone są w „Planie gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020”.

2.4.5 ENERGIA ELEKTRYCZNA

Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu (230/400 V) na terenie Gminy kształtowało się następująco:

Tabela 21 Energia elektryczna na niskim napięciu w Gminie Czerwieńsk

ROK	ODBIORCY	ZUŻYCIE ENERGII [MWh]
2016	1.442	3.090
2015	1.453	2.929
2014	1.431	3.104
2013	1.474	3.267
2012	1.515	3.302
2011	1.479	3.410

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

Na terenie Gminy nie są zlokalizowani istotni producenci bądź odbiorcy energii elektrycznej. Rozwój energetyki na terenie województwa jest ujęty w „Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego”.

2.4.6 SIEĆ GAZOWA

Gmina Czerwieńsk jest zaopatrywana w wysokometanowy gaz ziemny GZ 50. Za dostawę gazu odpowiada EWE energia sp. z o.o. Długość czynnej sieci gazowej wynosi obecnie około 87 km (21,8 km - obszar miasta, 65,3 km – obszar wiejski), natomiast liczba czynnych przyłączy do budynków wyniosła 1.179 szt. (874 – obszar miasta, 305 – obszar wiejski).

¹⁷ Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

Tabela 22 Sieć gazowa na terenie Gminy Czerwieńsk

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Długość czynnej sieci ogółem [m]	76.230	78.867	84.037	85 184	87.056	87.056
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	943	1 070	1 028	1 104	1 125	1 179
Odbiorcy gazu [gosp.]	876	986	977	1 048	1 065	1 118
Zużycie gazu w tys. m ³	1.149,00	1.153,1	1.153,5	1.001,0	1.097,1	1.168,4
Ludność korzystająca z sieci gazowej	2.900	3.148	3.088	3.277	3.297	3.433

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

2.4.7 SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Czerwieńsk leży na terenie w znacznej mierze zalesionym (ponad 50%) i pokrytym wodami (głównie rzeka Odra z rozlewiskami). To powoduje miejscowe ograniczenia w pokryciu siecią bezprzewodową. Natomiast wszystkie miejscowości dysponują siecią przewodową. Szerokopasmowa sieć internetowa jest rozbudowywana w oparciu o stworzoną sieć szkieletową przez głównego operatora – firmę Orange:

<http://www.orange.pl/szerokopasmowe-lubuskie.phtml>

W wyniku przetargu lokalna, gminna sieć szerokopasmowa jest stopniowo rozbudowywana przez firmę ARSIM Piotr Władysławski z Czerwieńska. W granicach Gminy sieć obejmuje obecnie¹⁸ Czerwieńsk, Nietków, Laski, Dobrzęcin, Wysokie, Płoty, Nietkowice. Sieć jest rozbudowywana i w najbliższym czasie obejmie miejscowości Bródki, Leśniów, Leśniów Mały, Sudoł, Zagórze wraz z okolicami.

Sprawnie funkcjonujące połączenia telekomunikacyjne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

2.4.8 CIEPŁOWNICTWO

Na terenie Gminy Czerwieńsk funkcjonuje kilka niewielkich ciepłowni, w Czerwieńsku, Leśniowie Wielkim i Wyszynie. Natomiast „Strategia energetyki województwa lubuskiego” zakłada stopniową likwidację przestarzałych pieców i finalnie ogrzewania indywidualnego opartego o węgiel i drewno.

¹⁸ Źródło: www.arsim.pl data, wgląd 25.05.2018 r.

2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1 EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Czerwieńsk dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia właściwe warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- Przedszkole Publiczne w Czerwieńsku,
- Niepubliczne Przedszkole w Leśniowie Wielkim,
- Niepubliczne Przedszkole w Laskach Odrzańskich,
- Niepubliczne Przedszkole w Płotach – „Oddział zerowy”,
- Niepubliczne Przedszkole w Nietkowie Lucyna Kossowska,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Czerwieńsku,
- Szkoła Podstawowa im. Zofii i Stanisława Wróblewskich w Nietkowie,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Płotach,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Nietkowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Leśniowie Wielkim,
- Gimnazjum im. Jana Pawła II w Czerwieńsku (wygaszane),
- Liceum Ogólnokształcące im. Gen. Stefana Roweckiego „Grotą” w Czerwieńsku.

Tabela 23 Liczba uczniów w Gminie Czerwieńsk w latach 2008-2016

	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
SZKOŁA PODSTAWOWA	618	653	575	549	550	521	595	619	550
GIMNAZJUM	278	240	220	218	207	228	198	213	192
LICEUM	bd	bd	111	138	158	149	149	155	-
SUMA	896	893	906	905	915	898	942	987	742

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

W Gminie Czerwieńsk liczba uczniów w szkołach w ostatnich latach wahała się, co jest zbieżne z danymi demograficznymi.

Tabela 24 Liczba miejsc i dzieci w przedszkolach w Gminie Czerwieńsk

ROK	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
MIEJSCA W PRZEDSZKOLACH	256	235	307	334	362	357	375	323	314
DZIECI W PRZEDSZKOLACH	247	266	307	341	367	396	371	348	383

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 20.04.2018 r.)

W sumie w 2016 roku do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 383 dzieci.

2.5.2 KULTURA, SPORT I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA

Na terenie Gminy Czerwieńsk działa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury¹⁹ (w momencie założenia 1952 roku Miejski Ośrodek Kultury). Jak wcześniej wspomniano Gmina jest rozległą terytorialnie i przedzielona rzeką Odrą. MGOK jest wspomagany przez 5 Wiejskich Domów Kultury zlokalizowanych w:

- Leśniowie Wielkim,
- Nietkowicach,
- Nietkowie,
- Laskach,
- Płotach,

Oraz 7 Świetlic Wiejskich w:

- Będowie,
- Bródkach,
- Dobrzęcinie,
- Leśniowie Małym,
- Sudole,
- Sycowicach,
- Wysokim.

¹⁹ Źródło: <http://www.mgok.czerwiensk.pl>, wgląd 23.04.2018 r.

MGOK prowadzi działalność związaną z upowszechnianiem kultury skierowanej zarówno do dzieci, młodzieży i dorosłych. Działa wiele sekcji i zespołów, zarówno śpiewaczych jak i tanecznych, w tym:

- Cantilena,
- Dziewczynki Jak Malinki I Rodzynki,
- Gama,
- Hips,
- Melodia,
- Nietkowiarki,
- Pod Wiatrakiem,
- Rapsodia,
- Rezonans,
- Sześciopak,
- Trzy Plus Dwa,
- Ale Baby.

MGOK organizuje konkursy i przeglądy promujące twórcze działania artystyczne dzieci i młodzieży na szczeblu gminnym i powiatowym. W miarę możliwości prowadzi edukację kulturalną ukierunkowaną na odbiór tzw. kultury wyższego rzędu zapraszając do Czerwieńska osoby związane ze sztuką (filharmoników, aktorów, pisarzy itp.).

W ramach wymiany kulturalnej istnieje ścisła współpraca z zaprzyjaźnionymi gminami niemieckimi – Rothenburg oraz Drebkau. Partnerzy z Niemiec uczestniczą w imprezach zarówno w charakterze gości honorowych, jak również czynnych uczestników prezentujących swoje osiągnięcia artystyczne i kulturalne.

Obiekty MGOK służą nie tylko w ramach swojej planowej działalności, ale są też miejscem służącym różnym potrzebom społeczności lokalnych. Poniżej zamieszczono plan ważniejszych, cyklicznych imprez kulturalnych organizowanych przez MGOK:

Tabela 25 Ważniejsze cykliczne imprezy organizowane przez MGOK w Gminie Czerwieńsk

MIESIĄC	NAZWA IMPREZY
STYCZEŃ	<ul style="list-style-type: none"> Ferie zimowe
MARZEC	<ul style="list-style-type: none"> Promocja Twórczych Działań Artystycznych Dzieci i Młodzieży PRO ARTE Gminny Konkurs Talentów „TALENCIAKI” Warsztaty wielkanocne Gminny Konkurs Wielkanocny na najpiękniejszą pisanekę i palmę wielkanocną
MAJ	<ul style="list-style-type: none"> DNI CZERWIEŃSKA
CZERWIEC	<ul style="list-style-type: none"> AKCJA LATO
SIEPIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> DOŻYNKI GMINNE – Turniej Gmin Partnerskich
PAŹDZIERNIK	<ul style="list-style-type: none"> Inauguracja Roku Kulturalnego
LISTOPAD	<ul style="list-style-type: none"> Dzień Seniora
GRUDZIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> Mikołajki Warsztaty świąteczne Wigilia dla samotnych

Źródło: MGOK Czerwieńsk 14.05.2018 r.

Na terenie Gminy działa począwszy od 1948 roku Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwieńsku²⁰ z filiami w:

- Leśniowie Wielkim,
- Nietkowicach,
- Nietkowie,
- Płotach.

Biblioteka, oprócz dostępu do księgozbioru, realizuje szereg projektów i inicjatyw obejmujących przede wszystkim animację kulturalno-oświatową, propagowanie czytelnictwa, promocję kultury lokalnej oraz dokształcanie społeczeństwa w zakresie świadomości kulturalnej. Wychodzi naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej organizując konkursy literackie, czytelnicze, muzyczne i plastyczne, rozwijając tym samym umiejętności uczestników, a ponadto stanowi również swoiste centrum informacji, umożliwia czytelnikom poznanie historii, tradycji i kultury regionu.

Tabela 26 Biblioteka w Gminie Czerwieńsk

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Biblioteki i filie	5	5	5	5	5	5
Pracownicy	7	7	8	8	8	8
Księgozbiór	50.625	49.094	46.391	42.645	43.994	45.523
Czytelnicy w ciągu roku	1.359	1.416	1.471	1.522	1.560	1.576
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	20.168	22.815	23.377	24.686	25.226	25.687

Źródło: Bank Danych Lokalnych (wgląd 23.04.2018 r.)

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczucie szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności

²⁰ Źródło: <http://www.czerwiensk.naszabiblioteka.com>, dostęp 23.04.2018 r.

i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznych takich jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

W Gminie Czerwieńsk funkcjonuje hala sportowa oraz szereg boisk. Na terenie Gminy działają następujące kluby i organizacje sportowo-turystyczne²¹:

- Czerwieńskie Stowarzyszenie Tenisowe,
- Klub Sportowy AZPS Lubuszanka,
- Klub Sportowy „Piaś Czerwieńsk”,
- Klub Sportowy „Sparta” Nietkowice,
- LKS „Odra” Nietków,
- LZS „Start” Płoty,
- „Znicz” Leśniów Wielki
- Stowarzyszenie Turystyczno-Motorowodne „Odra Czerwieńsk”.

Poniżej przedstawiony jest plan ważniejszych imprez sportowych organizowanych na terenie Gminy Czerwieńsk.

Tabela 27 Plan ważniejszych imprez sportowych w Gminie Czerwieńsk za rok 2017

PLAN WAŻNIEJSZYCH, CYKLICZNYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH	
STYCZEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Przewodniczącego SMM Czerwieńsk • Turniej piłki nożnej – Akademia Piłkarska Falubaz • Turniej Halowej Piłki Nożnej o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Czerwieńsku
LUTY	<ul style="list-style-type: none"> • Turniej o puchar przewodniczącego Rady Sportu w halowej piłce nożnej • Turniej koszykówki – LO w Czerwieńsku
MARZEC	<ul style="list-style-type: none"> • Memoriał Marka Piechoty – turniej halowej piłki nożnej oldboys
KWIECIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Turniej Tańca – Stowarzyszenie HIT • JORGE Cross (bieg przełajowy) • Turniej piłki ręcznej – LO w Czerwieńsku
MAJ	<ul style="list-style-type: none"> •

²¹ Źródło: <http://www.czerwiensk.pl>, dostęp 23.04.2018 r. i UGiM Czerwieńsk

CZERWIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Ogólnopolski Turniej halowej piłki nożnej pracowników MZK – MZK Zielona Góra • Ronin Race + (bieg przełajowy) • Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Czerwieńska
LIPIEC	•
SIERPIEŃ	•
WRZESIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • MTB Wilcza (wyścig rowerowy MTB) • Turniej Piłki Nożnej im. R. Winnickiego – Rada Sportu, Gimnazjum
PAŹDZIERNIK	• Ronin Race (bieg przełajowy)
LISTOPAD	•
GRUDZIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Turniej Karate • Mikołajkowy Turniej Tańca • Turniej Gwiazdkowy w halowej piłce nożnej

Źródło: http://www.czerwiensk.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=22&strona=1&sub=8#gora_tytul (wgląd 16.04.2018 r.)

Na terenie Gminy Czerwieńsk działają liczne **organizacje społeczne, fundacje oraz stowarzyszenia**, m.in²²:

- Czerwieńskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów,
- Czerwieńskie Towarzystwo Turystyczne,
- Fundacja Forum Współpracy,
- Fundacja Salus Femina,
- Międzyzakładowy Związek Zawodowy Maszynistów Kolejowych w Polsce w Czerwieńsku,
- Międzyzakładowy Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych z siedzibą w Czerwieńsku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwieńsku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Leśniowie Wielkim,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nietkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nietkowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sycowicach,
- Spółdzielnia Socjalna „Nasze Zaodrze” w Nietkowicach,
- Stowarzyszenie „Akademia Kreatywności”,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych KOD_KROWA,
- Stowarzyszenie Leśniowskich Strażaków,
- Stowarzyszenie Mieszkańców Leśniowa Wielkiego, Leśniowa Małego i Sudołu,
- Stowarzyszenie Mieszkańców Miejscowości Będów,

²² Źródło: <https://mojepanstwo.pl>, dostęp 25.05.2018 r.

- Stowarzyszenie Mieszkańców Nietkowa,
- Stowarzyszenie Mieszkańców Płotów i Zagórza,
- Stowarzyszenie Miłośników Nietkovic,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Laski,
- Stowarzyszenie Ogrodowe ROD im. XX-lecia w Czerwieńsku,
- Stowarzyszenie Ogrodowe ROD „Kolejarz” w Czerwieńsku,
- Stowarzyszenie Przyjaciół 4 Zielonogórskiego Pułku Przeciwlotniczego,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Czerwieńska,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Formacji Artystycznej „Sześciopak”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Nietków,
- Stowarzyszenie Taneczne „Hit”,
- Związek Zawodowy Pracowników Kolejowych Zakładu Taboru w Czerwieńsku,
- Związek Zawodowy Pracowników „PKP CARGO S.A. w Czerwieńsku”,
- Związek Zawodowy Pracowników „PKP CARGO TABOR CZERWIEŃSK SP. Z O. O.”
- Związek Zawodowy Pracowników XPO Polska,
- Związek Zawodowy Pracowników X.P.O. Transport Solutions Sp. z o.o.

2.5.3 OPIEKA ZDROWOTNA

Na terenie Gminy Czerwieńsk działają następujące niepubliczne placówki opieki zdrowotnej²³:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ULMED" w Czerwieńsku, ul. Zielonogórska 2, 66-016 Czerwieńsk,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "EKOMED" w Nietkowie, ul. T. Kościuszki 67, 66-016 Czerwieńsk,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Specjalistyczna Przychodnia Lekarska "AGIA MEDICA", ul. Zielonogórska 30, 66-016 Czerwieńsk,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Poradnia Stomatologiczna "DENTICO", ul. Zielonogórska 2, 66-016 Czerwieńsk.

Miejscowości Gminy Czerwieńsk leżą w niewielkiej odległości od Zielonej Góry, Sulechowa i Krosna Odrzańskiego, gdzie funkcjonują szpitale.

²³ Źródło: <http://www.czerwiensk.pl>, dostęp 23.04.2018 r.

2.5.4 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwieńsku (ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 4, Czerwieńsk). Dziesięć osób pracujących w Ośrodku realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych pomagając w rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Oferta OPS skierowana jest do mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Tabela 28 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej

ROK	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	OSOBY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ
2016	360	843
2015	392	990
2014	411	1.099
2013	440	1.188
2012	422	1.155
2011	455	1.232

Źródło: Bank danych lokalnych (wgląd 25.04.2018 r.)

Warto zauważyć malejącą w ostatnich latach liczbę korzystających z pomocy społecznej. Zarówno poprawa na rynku pracy jak i rozwój programu wsparcia dla rodziców 500+ wpłynęły na ten korzystny trend.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez OPS. W latach 2011-2016 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłków.

Do głównych zadań realizowanych przez Ośrodek należy:

- przyznawanie i wypłacanie różnego rodzaju zasiłków, między innymi:
 - zasiłków stałych,

- zasiłków okresowych,
 - zasiłków celowych,
 - świadczeń rodzinnych,
 - świadczeń wychowawczych,
 - funduszy alimentacyjnych,
- przyznawanie pomocy rzeczowej,
 - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
 - organizowanie usług opiekuńczych,
 - organizowanie dożywiania dzieci w szkołach,
 - kierowanie do domów pomocy społecznej,
 - kierowanie na zespoły orzekające o stopniu niepełnosprawności,
 - wykonywanie pracy socjalnej,
 - wykonywanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb Gminy.

W Gminie działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wszystkie te organy wspierają Ośrodek Pomocy Społecznej w wykonywaniu zadań, współdziałając jednocześnie z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi Gminy, sołectwami, jednostkami organizacyjnymi Gminy, służbą zdrowia, policją, sądami, prokuraturą, kuratorami sądowymi, społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami znajdującymi się na terenie Gminy oraz innymi (np. powiatowymi) instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

2.5.5 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają jednostki OSP:

- OSP Czerwieńsk,
- OSP Leśniów Wielki,
- OSP Nietków,
- OSP Nietkowice,
- OSP Sycowice.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. Jednostki w Czerwieńsku i w Nietkowie, należące do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Mieszkańcy korzystają ze wsparcia zarówno II Komisariatu Policji w Zielonej Górze, jak i Komisariatu Policji w Sulechowie (tereny prawobrzeżne). W tabelach 29 i 30 zaprezentowano informacje dotyczące przestępczości i wykroczeń na terenie Gminy Czerwieńsk.

Tabela 29 Statystyka przestępstw i wykroczeń wszczętych na terenie Gminy Czerwieńsk

	2015	W tym popełnione przez nieletnich
Przestępstwa ogółem	165	3
W tym przestępstwa o charakterze kryminalnym	142	1
<i>W tym</i>		
<i>Kradzież cudzej rzeczy</i>	19	
<i>Kradzież samochodu</i>	1	
<i>Kradzież z włamaniem</i>	24	
<i>Rozboje i kradzieże rozbójnicze</i>	0	
<i>Bójki i pobicia</i>	2	
<i>Uszczerbek na zdrowiu</i>	9	1
<i>Uszkodzenie mienia</i>	25	
<i>Narkotykowe</i>		1
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym		
Liczba wypadków	5	
Liczba zabitych	1	
Liczba rannych	5	
Liczba kolizji	42	

Źródło: UGiM Czerwieńsk

Tabela 30 Patologie społeczne objęte interwencją Policji na terenie Gminy Czerwieńsk

	2015
Interwencje ogółem	20
Liczba pokrzywdzonych ogółem:	20
kobiet	18
mężczyzn	2
małoletnich	-
Liczba sprawców przemocy domowej:	20
kobiet	1
mężczyzn	19
małoletnich	-
Liczba sprawców od wpływem alkoholu:	7
kobiet	-
mężczyzn	7
małoletnich	-
Liczba przewiezionych do izby Wytrzeźwień:	8
kobiet	1
mężczyzn	7
małoletnich	-

Źródło: UGiM Czerwieńsk

Na terenie Gminy Czerwieńsk funkcjonuje Straż Miejska. Poniżej w tabeli 31 zaprezentowano ewidencję wyników jej działania w zakresie wykroczeń na terenie Gminy Czerwieńsk.

Tabela 31 Ewidencja działań Straży Miejskiej na terenie Gminy Czerwieńsk na 31.12.2017 r.

Lp.	Rodzaj wykroczeń zawartych w:	Środki oddziaływaniawych o-wawczego (art. 41 kw)	Liczba grzywniań ożonych w drodze mandatu karnego	Wnioski do sądu	Inny sposób zakończenia czynności (np. odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie, przekazanie sprawy innym organom)	Razem
1	W ustawie kodeks wykroczeń:					
a)	wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	9	-	-	-	9
b)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	49	6	-	2	57
c)	wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	5	1	-	1	7
d)	wykroczenia przeciwko zdrowiu	58	8	-	-	66
e)	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	1	-	-	-	1
f)	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	21	2	-	-	23
g)	szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe	3	4	-	-	7
2	ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu	7	1	-	-	8

	alkoholizmowi					
3	ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	3	-	-	-	3
4	ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	11	-	-	-	11
5	akty prawa miejscowego (przepisy porządkowe)	2	-	-	-	2
6	innych	15	-	-	-	15
OGÓŁEM		184	22	-	3	209

Źródło: UGiM Czerwieńsk

2.6 MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY

Głównym celem działania gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Należy dodać, że tam gdzie kończy się możliwość zarabiania na usługach tam zaczynają się zadania samorządów. Zadania gmin koncentrują się w obszarach niekomercyjnych. Realizacja usług społecznych na odpowiednim poziomie zarówno dziś, jak i planowanie ich rozwoju na przyszłość wymaga właściwego gospodarowania zasobami. Jednym z ważniejszych zasobów są pieniądze. Zarządzanie finansami to jedno z najważniejszych zadań gminy, przedmiot troski zarówno władzy stanowiącej, czyli Rady Miejskiej, jak i wykonawczej – Burmistrza. Samorządy opierają zarządzanie finansami na świadomym kierowaniu środkami w obszary dające najwyższą skuteczność i jednocześnie realizujące najważniejsze potrzeby mieszkańców. Oczywiście jest kierowanie środkami na zadania, przy realizacji których można uzyskać efektywną dźwignię finansową dzięki dopłatom bezzwrotnym lub pożyczkom/kredytom na preferencyjnych warunkach. Niniejsza strategia zawiera w swym okresie planowania ostatni okres programowania unijnego ze znacznymi środkami bezzwrotnymi dla Polski. Ze względu na wymagany udział własny beneficjentów ważna jest dbałość o zapewnienie dobrego planowania finansowego. Utrzymanie równowagi pomiędzy dochodami a wydatkami w perspektywie wieloletniej to zadanie realizowane wspólnie przez Radę Miejską i Burmistrza. Dochody samorządu terytorialnego zależą od wielu czynników. Można je podzielić na dwie kategorie:

- wewnętrzne – to głównie polityka finansowa Rady Miejskiej i działalność jednostek podległych,

- zewnętrzne – przede wszystkim ogólna sytuacja gospodarcza kraju oraz zmiany w prawie mające wpływ na finanse samorządu.

Źródła dochodów gminy to:

- Dochody własne:
 - wpływy z podatków:
 - od nieruchomości,
 - rolnego,
 - leśnego,
 - dochodowego od osób fizycznych,
 - od spadków i darowizn,
 - od czynności cywilno-prawnych,
 - dochody ze sprzedaży, dzierżawy i najmu mienia komunalnego,
 - wpływy z opłat:
 - skarbowej,
 - targowej,
 - administracyjnej,
 - za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Subwencja ogólna dla gmin:
 - część wyrównawcza,
 - część oświatowa,
 - część równoważąca.
- Dotacje na:
 - finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone i własne,
 - zadania realizowane przez jednostki samorządu na mocy porozumień,
 - usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi, klęsk żywiołowych.

Dokumenty finansowe są dostępne na stronach internetowych BIP Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku pod adresem: www.bip.czerwiensk.pl.

Zgodnie z dokumentem „Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk” (grudzień 2015, dostępny pod adresem:

http://www.bip.czerwiensk.pl/system/obj/5231_Zmiana_Studium_-_Tekst.pdf) na terenie Gminy przewidziane są obszary pod inwestycje. Zagadnienia mieszkaniowe omówiono w rozdziale 2.2.3 MIESZKALNICTWO. Tamże zamieszczono podstawowe standardy urbanistyczne.

Cytaty ze „Studium Uwarunkowań...”:

„Wyznacza się następujące obszary strategiczne, których sposób zagospodarowania i dokonania przekształceń przestrzennych mają znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju miasta i gminy oraz zaspokojenie potrzeb jego mieszkańców:

(...)

- ze względu na rozwój gospodarczy miasta (obszar północnej części miasta w tym terenów PKP),

- ze względu na rozwój gospodarczy gminy (obszar kopalni w Nietkowie, dawne zakłady rolne),

- ze względu na potrzebę rozbudowy systemu transportowego (most na rzece Odrze

(...)

Zakłada się sukcesywne porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej zmiany gminy poprzez: ...

- komasacja terenów pod pozarolniczą działalność gospodarczą ze względów ekonomicznych,

- rozbudowy układu komunikacyjnego szczególnie w ścieżki piesze i rowerowe, usprawnienie ciągów komunikacji kołowej.

(...)”

Jak wspomniano w rozdziale 2.2.3 MIESZKALNICTWO w oparciu o wytyczne cytowanego Studium Uwarunkowań i Kierunków... przygotowano dla poszczególnych miejscowości Gminy Czerwieńsk Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Plany są dostępne zarówno w Urzędzie Gminy jak i na stronie BIP. W sposób zwarty plany można znaleźć na stronie:

<https://planyzagospodarowania.pl/miejscowosci/lubuskie/zielonogorski/czerwiensk>

3. WYBÓR STRATEGII GMINY CZERWIĘŃSK

3.1 ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY CZERWIEŃSK

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze Gminy i Miasta nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy). Dodatkowo należy pamiętać o rozwiązywaniu najważniejszych problemów lokalnej społeczności.

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego gminy:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny.
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców**, aktualnie środowiskiem naturalnym nazywa się wszystkie zjawiska otaczające człowieka.
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania gminy.

6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji**, powszechnie stosowana zasada w ramach Unii Europejskiej.
7. **Zasada koncentracji środków**, obowiązująca w Unii Europejskiej zasada wskazująca, że koncentracja środków na mniejszej liczbie zadań daje lepsze efekty niż rozproszone wspieranie wielu zadań grożące nieefektywnym wykorzystaniem środków.
8. **Zasada subsydiarności (pomocniczości)** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny.
9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą strategią wzięto pod uwagę specyfikę Gminy, jaką jest Czerwieńsk. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Gminy w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

3.2 ANALIZA SWOT GMINY CZERWIEŃSK

3.2.1 KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad Strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie następujących źródeł:

- Spotkania warsztatowe;
- Ankiety CAWI²⁴.

Dodatkowo wspierano się następującymi źródłami informacji:

- Analiza danych źródłowych o Gminie;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czerwieńsk na lata 2015-2020;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwieńsk;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Obszaru Funkcjonalnego miasta wojewódzkiego Zielona Góra;
- Strategia ZIT Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Zielonej Góry;

²⁴ Raport z ankiet zamieszczono w załączniku

- Dokumenty Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Gmin Nadodrzańskich. Czerwieńsk, Dąbie, Sulechów.

Podczas warsztatów i konsultacji uzyskano wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych w niniejszej Strategii Celach Strategicznych, Kierunkach i Działaniach, tworzących razem Plan Zadań. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje wnioski bez szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu gminnego. Natomiast są cenną informacją dla władz Gminy i Miasta pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców.

Pominięto wnioski dotyczące innych, aktualnych programów realizowanych w mieście.

Gotowy projekt był konsultowany do 31 sierpnia 2018 r.

3.2.2 ANALIZA SWOT GMINY CZERWIEŃSK

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT Gminy Czerwieńsk:

Tabela 32 Analiza SWOT Gminy Czerwieńsk

SILNE	SŁABE
<p><u>Przestrzeń i środowisko</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ciekawe ukształtowanie terenu i warunki przyrodnicze; • Duże obszary leśne (53%); • Bogactwo wód (rzek); • Gryżyński Park Krajobrazowy, Krośnieńska Dolina Odry; • Zalew w Czerwieńsku; • Skansen fortyfikacyjny; • Zabytki na terenie całej Gminy; • Atrakcyjna lokalizacja w sąsiedztwie aglomeracji zielonogórskiej; • Zabytkowe parki w Laskach i w Nietkowie; • Arboretum w Nietkowie; • Hodowla Żubrów w Sycowicach; <p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niezła sytuacja demograficzna (zarówno dodatni przyrost naturalny jak i migracja); • Duży kapitał społeczny, przedsiębiorczość mieszkańców; • Dobre warunki dla rozwoju i promowania turystyki i rekreacji; • Duża różnorodność imprez kulturalnych i rozrywkowych; • Liczne stowarzyszenia i organizacje społeczne; • Malejąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej; 	<p><u>Przestrzeń i środowisko</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stopniowa degradacja gleb; <p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo; • Mało aktywna społeczność; • Migracja mieszkańców w poszukiwaniu pracy; <p><u>Infrastruktura społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Słaby dostęp do opieki społecznej na Zaodrzu; <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak koordynacji oferty turystycznej; • Niedobór lokalnych miejsc pracy; • Brak oferty inwestycyjnej dla małych przedsiębiorców; <p><u>Infrastruktura techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość dróg; • Brak przeprawy mostowej na Odrze na terenie Gminy (Pomorsko); • Krótki i ograniczony warunkami zewnętrznymi czas pracy promów w miejscowościach Brody i Pomorsko; • Spadek znaczenia węzła kolejowego Czerwieńsk na linii 273 Wrocław Szczecin i linii 358 Zbąszynek Gubin granica państwa po wybudowaniu linii kolejowej 436 Czerwieńsk Wschód-

<p><u>Infrastruktura społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczne szlaki turystyczno-rekreacyjne; • Spokojna i bezpieczna okolica odpowiednia dla migracji rodzin z dziećmi i osób starszych; • Miejsca aktywności kulturalnej (MGOK, Wiejskie Domy Kultury, Świetlice Wiejskie); • Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna z 4 filiami; • Hala Sportowa; • Dobry dostęp do opieki zdrowotnej; • Dobra infrastruktura w klubach sportowych; • Sprawny samorząd; <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bliskość aglomeracji zielonogórskiej; • Renomowane marki firm działających na terenie Gminy; <p><u>Infrastruktura techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Niezła sieć gazowa i wodno-kanalizacyjna w Gminie; • Dobra infrastruktura, w tym rowerowa, zarówno w mieście jak i na wsiach; • Dostęp do Internetu szerokopasmowego; 	<p>Czerwieńsk Południe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Braki w systemie kanalizacji na Zaodrzcu; • Postępująca degradacja istniejącej sieci wodociągowej;
<p style="text-align: center;">MOŻLIWOŚCI</p> <p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalszy rozwój działań aktywizujących mieszkańców; <p><u>Infrastruktura społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Malejące bezrobocie; • Doposażenie świetlic wiejskich; <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój informacji w dziedzinie turystyki; • Promocja Gminy poprzez wykorzystanie tradycji i wzmocnienie imprez; poszerzenie oferty kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej; • Stworzenie wspólnej oferty turystycznej w ramach LGD ; • Rozwój oferty produktów ekologicznych i małego przetwórstwa rolniczego; • Poszukiwanie inwestorów; <p><u>Infrastruktura techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości i bezpieczeństwa dróg i chodników lokalnych; • Podnoszenie bezpieczeństwa p. powodziowego; • Budowa przystani, slipów dla łodzi; • Budowa lądowiska dla helikopterów ratunkowych; • Rozwiązanie problemu komunikacji pasażerskiej wsi i miasta; • Budowa ścieżek rowerowych; • Dalsza rozbudowa sieci gazowej; • Poprawa dostępności telekomunikacji bezprzewodowej (komórkowej); <p><u>Możliwości o charakterze ogólnym</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków zewnętrznych z Unii Europejskiej i innych źródeł; 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <p><u>Przestrzeń i środowisko</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Powodziowe; <p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo; • Brak opieki nad ludźmi starszymi; <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak inwestycji generujących miejsca pracy; <p><u>Infrastruktura techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Słaba komunikacja publiczna; <p><u>Zagrożenia o charakterze ogólnym</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilności przepisów prawa, zwłaszcza dotyczących samorządów;

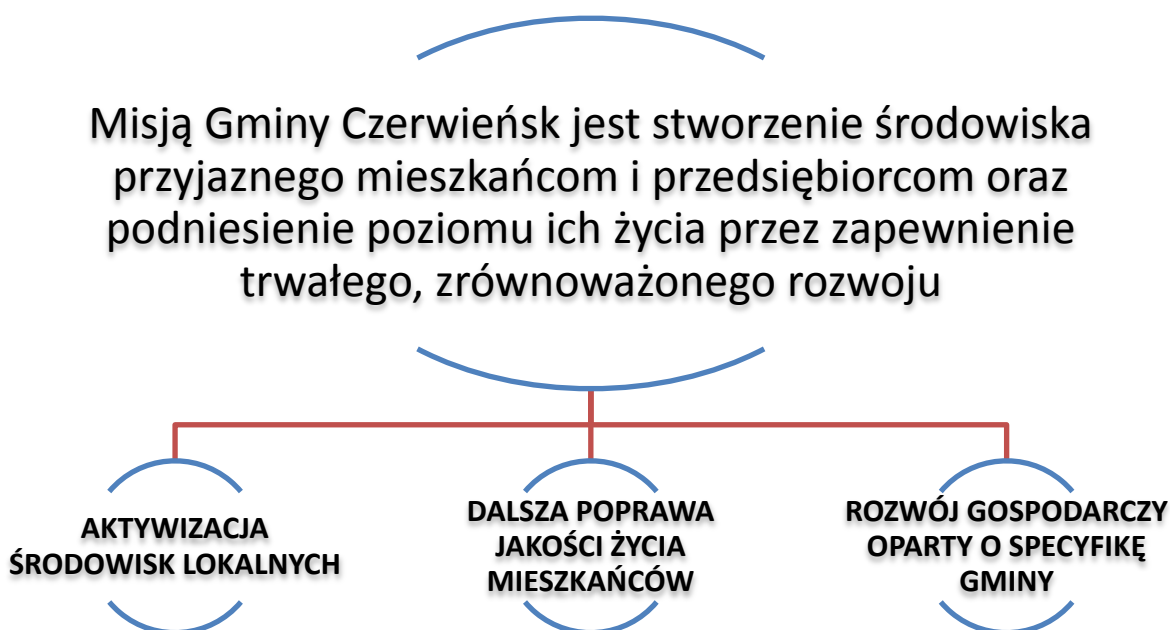
Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT, zdecydowana przewaga silnych stron i możliwości nad słabymi stronami i zagrożeniami, pokazuje, że Gmina Czerwieńsk powinna nadal rozwijać się w oparciu o swoje korzystne położenie. Należy wykorzystać trzy podstawowe obszary rozwoju: wspomaganie

zainteresowania Gminą jako miejscem osiedlenia, wspieranie zwiększania podaży miejsc pracy oraz wspomaganie rozwoju związanego z rekreacją. Dobre położenie i sieć komunikacyjna powinny pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów jak i osób zainteresowanych osadnictwem. Gmina powinna dalej rozwijać te potencjały redukując swoje słabości podnosząc poziom usług, np. rozwijając jakość sieci komunikacyjnej itp. Korzystna dla rozwoju Miasta, zwłaszcza w zakresie turystyki będzie współpraca z okolicznymi gminami zarówno w ramach LGD jak i aglomeracji.

3.3 MISJA I CELE STRATEGICZNE GMINY CZERWIEŃSK

Misją Gminy Czerwieńsk jest stworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom i przedsiębiorcom oraz podniesienie poziomu ich życia przez zapewnienie trwałego, zrównoważonego rozwoju. Poniżej zaprezentowane cele strategiczne dotyczące konkretnych obszarów rozwoju.

Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na pojawianie się nowych mieszkańców, powstawanie nowych miejsc pracy, dalszy spadek bezrobocia i ciągły rozwój społeczno-ekonomiczny Gminy.

4. PROGRAMY OPERACYJNE GMINY CZERWIEŃSK

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i niebędące inwestycjami. W obszarach związanych z inwestycjami planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach Gminy o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono karty programów operacyjnych Gminy i Miasta Czerwieńsk.

4.1 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „AKTYWIZACJA ŚRODOWISK LOKALNYCH”

Tabela 33 Cel strategiczny 1

CEL STRATEGICZNY 1	AKTYWIZACJA ŚRODOWISK LOKALNYCH
Program operacyjny 1.1	Wspieranie aktywnych form działania dla wszystkich pokoleń i młodzieży
Działanie 1.1.1	Organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży
Opis Działania	Przekazywanie środków, pomoc w organizacji imprez, konkursów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba uczestników
Termin realizacji	2018-2023
Koordinator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.1.2	Współpraca z klubami sportowymi, zrzeszającymi osoby uprawiające różne dyscypliny sportu
Opis Działania	Ciągła współpraca jednostek podległych Urzędowi Gminy i Miasta z klubami działającymi i mogącymi działać na terenie Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń sportowych
Termin realizacji	2018-2023
Koordinator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.1.3	Intensyfikacja udziału mieszkańców w aktywnościach o charakterze kulturalnym
Opis Działania	Rozwój i realizacja programów uczestnictwa w kulturze, edukacji kulturalnej, informacji i promocji, oraz przeprowadzenie badań uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Realizacja programu
Termin realizacji	2018-2023
Koordinator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.1.4	Działania na rzecz osób starszych
Opis Działania	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego

	stylu życia, zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne, stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 1.2	Razem jesteśmy silniejsi
Działanie 1.2.1	Kultywowanie i promocja lokalnych tradycji
Opis Działania	Kontynuacja wszelkich działań przypominających i utrwalających tradycje lokalne. Formy to np.: utworzenie stałego punktu muzealnego Gminy, organizacja konkursów artystycznych o charakterze lokalnym, wspieranie tworzenia wystaw, zespołów kultywujących lokalną twórczość, organizacja festynów, imprez okolicznościowych, koncertów, plenerów artystycznych, zlotów, wystawy artystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.2.2	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
Opis Działania	Wspieranie rozwoju istniejących i wspomaganie w powstawaniu nowych organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 1.3	Żyjmy aktywnie
Działanie 1.3.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Wykonanie ścieżek historyczno-ekologicznych i przyrodniczo-rekreacyjnych, zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Długość ścieżek, liczba aktywnych użytkowników i uczestników wydarzeń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.3.2	Stworzenie Klubu Seniora i Domu Dziennego Pobytu
Opis Działania	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych, zapewnienie ludziom aktywnego spędzania czasu, prowadzenie terapii zajęciowych, uruchomienie idei wolontariatu wśród mieszkańców, zapewnienie konsultacji i porad
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne i krajowe
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy, liczba wolontariuszy, stworzenie punktu dziennej opieki
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.3.3	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 1.4	Uczenie się przez całe życie (Lifelong Learning)

Działanie 1.4.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.4.2	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia, stworzenie informatora o ofercie kulturalnej, rekreacyjno-sportowej itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 1.5	Wspieranie włączenia społecznego poprzez podnoszenie kwalifikacji
Działanie 1.5.1	Podnoszenie jakości nauczania
Opis Działania	Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli, kursy dla nauczycieli, szkolenia
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba szkoleń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 1.5.2	Pomoc w podejmowaniu aktywności gospodarczej
Opis Działania	Pomoc w otwieraniu działalności gospodarczej osobom zagrożonym wyłączeniem społecznym, np. wsparcie powstawania spółdzielni socjalnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba szkoleń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

4.2 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DALSZĄ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW”

Tabela 34 Cel strategiczny 2

CEL STRATEGICZNY 2	DALSZĄ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
Program operacyjny 2.1	Poprawa infrastruktury technicznej
Działanie 2.1.1	Budowa i modernizacja dróg i ulic
Opis Działania	Naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych na terenie Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów zmodernizowanych dróg
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.1.2	Budowa i modernizacja chodników, parkingów, przystanków
Opis Działania	Ze względu na duże braki w tym zakresie konieczna jest budowa i modernizacja chodników na osiedlach i przy drogach, budowa i modernizacja parkingów w okolicach atrakcji turystycznych, miejsc wypoczynku, obiektów użyteczności publicznej, remonty przystanków autobusowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i Powiatu
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników, liczba nowych parkingów
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.1.3	Modernizacja starych i budowa nowych energooszczędnych obwodów oświetleniowych
Opis Działania	Dotyczy w pierwszym rzędzie odcinków dróg, gdzie występują zabudowania, miejsc niebezpiecznych (przejścia dla pieszych). Podstawowy zakres: demontaż starych opraw elektrycznych i źródeł światła i montaż nowych źródeł energooszczędnych (LED)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Ilość kilometrów oświetlonych dróg
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.1.4	Wspieranie rozwoju budownictwa
Opis Działania	Wspieranie rozwoju budownictwa (mieszkania czynszowe, socjalne, chronione, w tym budowa bloku mieszkalnego w Czerwieńsku)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe,
Miernik oceny	Liczba nowo wybudowanych mieszkań, liczba wyremontowanych nieruchomości.
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.1.5	Budowy, remonty, przebudowy, poprawa efektywności energetycznej i poszerzenie funkcjonalności i funkcji istniejących obiektów publicznych
Opis Działania	W tym zwłaszcza: budowa Domu Przedpogrzebowego w Leśniowie Wielkim, świetlic wiejskich we wsiach Wysokie, Sycowice, remont i termomodernizacja świetlicy w Leśniowie Małym, unowocześnienie i uzupełnienie wyposażenia świetlic, stworzenie możliwości działania na rzecz młodzieży
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy.
Miernik oceny	Liczba wybudowanych bądź zmodernizowanych budynków publicznych.
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

Działanie 2.1.6	Prowadzenie działań lobbujących na rzecz modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich oraz ochrony przeciwpowodziowej (w tym Wody Polskie i kolej w zakresie przejazdów)
Opis Działania	Lobbing, organizacja spotkań, działania związane z budową przeprawy mostowej nad Odrą, całodobowych przepraw promowych, podwyższenie wałów rzecznych w Będowie wraz z budową przystani rzecznej, reaktywacja przejazdu kolejowego na drodze powiatowej 1176F, oświetlenie wzdłuż wałów p. powodziowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 2.2	Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjno-sportowej
Działanie 2.2.1	Budowa, rewitalizacja i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych
Opis Działania	Budowa i utrzymanie obiektów sportowych i rekreacyjnych, w tym budowa basenu w Czerwieńsku, budowa Sali gimnastycznej w Leśniowie Wielkim, budowa przystani rzecznych i slipów dla łodzi, budowa stadionu lekkoatletycznego w Czerwieńsku
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wybudowane obiekty
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.2.2	Rewitalizacja terenów zielonych
Opis Działania	Rewitalizacja terenów zielonych, w tym parku oraz arboretum w Nietkowie, zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego w Czerwieńsku, zagospodarowanie terenu wokół przystani rzecznej na Odrze w Nietkowie
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wybudowane obiekty
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.2.3	Rozwój infrastruktury rowerowej
Opis Działania	Zaprojektowanie ścieżek i ich budowa, w tym: wzdłuż DK 32 od granicy z m. Zielona Góra do Leśniowa Wielkiego i dalej do granicy Państwa, od m. Zielona Góra przez Łężyce i Wysokie wzdłuż DW 281 w kierunku przeprawy w Pomorsku do DW 278, z Czerwieńska do przeprawy w Brodach wzdłuż DW 280 i dalej do m-ci Bródki, Przetocznicza, Sycowice, Będów, Nietkowice, od Świdnicy przez Buchałów, Drzonów, Leśniów Wielki do Nietkowa wzdłuż DW 279 oraz modernizacja istniejących (utworzenie komunikacji rowerowej Gminy zarówno z Zieloną Górą jak i sąsiednimi gminami: Krosno Odrzańskie, Skąpe i dalej Sulechów i Świebodzin), otwarcie wypożyczalni rowerów
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość kilometrów nowych i zmodernizowanych ścieżek rowerowych, otwarta wypożyczalnia
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 2.3	Dbłość o środowisko naturalne
Działanie 2.3.1	Działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji
Opis Działania	Termomodernizacja budynków, programy dotyczące zarówno lokalnych kotłowni węglowych jak i domowych pieców grzewczych opalanych paliwami stałymi sprzyjające przechodzeniu na ogrzewanie gazowe i inne nowoczesne źródła ciepła, instalacja odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych, wspieranie inteligentnego zarządzania energią
Potencjalne źródło	Środki własne, krajowe, środki unijne

finansowania	
Miernik oceny	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. Liczba zmodernizowanych urządzeń grzewczych. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE.
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.3.2	Rozwój wodociągów i kanalizacji
Opis Działania	Dalszy rozwój i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie, w tym uporządkowanie gospodarki ściekowej we wsiach Będów, Sycowice i Nietkowice, rozbudowa kanalizacji sanitarnej i wodociągu Sudół-Płoty, wybudowanie oczyszczalni ścieków w Bródkach dla Bródek, Nietkowic i Będowa, w dalszym terminie kanalizacja Sycowic.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE.
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.3.3	Zastosowanie fotowoltaiki do produkcji energii elektrycznej
Opis Działania	Ograniczenie zużycia energii pierwotnej poprzez zastosowanie paneli fotowoltaicznych na obiektach takich jak ujęcia wody, przepompownie ścieków, itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Wielkość produkcji energii przez zastosowane panele fotowoltaiczne, Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE.
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.3.4	Wspieranie postaw ekologicznych
Opis Działania	Program dopłat do wymiany źródeł zanieczyszczeń (kotłownie), wspieranie inicjatyw społecznych, ciągłe dostosowywanie systemu zagospodarowania odpadów do lokalnych potrzeb, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba unowocześnionych kotłowni (wymienionych pieców), liczba podjętych działań i kampanii informacyjnych
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Program operacyjny 2.4	Bądźmy bezpieczni
Działanie 2.4.1	Zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP
Opis Działania	Zakup specjalistycznego sprzętu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Wartość dostarczonego do OSP sprzętu
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.4.2	Budowa i modernizacja bazy lokalowej OSP
Opis Działania	Budowa remizy strażackiej w Leśniowie Wielkim, przebudowy i remonty strażnic, remont instalacji, wymiana stolarki okiennej itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych inwestycji
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.4.3	Utworzenie Centrum Zarządzania Kryzysowego
Opis Działania	Budowa Centrum w oparciu o były Posterunek Policji
Potencjalne źródło	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy

finansowania	
Miernik oceny	Działające Centrum Zarządzania Kryzysowego
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.4.4	Budowa lądowiska dla helikopterów ratunkowych
Opis Działania	Określenie lokalizacji w uzgodnieniu z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym i budowa (przygotowanie) lądowiska dla helikopterów ratunkowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Wybudowane lądowisko
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.4.5	Podnoszenie bezpieczeństwa dróg
Opis Działania	W zależności od potrzeb miejscowych dbałość o właściwe oznakowanie, wprowadzanie progów i szykan spowalniających
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba rozwiązanych problemów
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 2.4.6	Analiza możliwości zastąpienie straży miejskiej systemem monitoringu
Opis Działania	Analiza możliwości zastąpienie straży miejskiej systemem monitoringu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, budżet Gminy
Miernik oceny	Analiza kosztów i skutków decyzji
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

4.3 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY O SPECYFIKĘ GMINY”

Tabela 35 Cel strategiczny 3

CEL STRATEGICZNY 3	ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY O SPECYFIKĘ GMINY
Program operacyjny 3.1	Aktywizacja mieszkańców
Działanie 3.1.1	Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy
Opis działania	Wspieranie kształcenia w zakresie zdobywania umiejętności potrzebnych na lokalnym rynku pracy, stymulacja inwestycji lokalnych kreujących nowe miejsca pracy, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, powiatowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba bezrobotnych, liczba osób, które pracę znalazły, liczba osób przeszkolonych
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 3.1.2	Wspieranie rozwoju zaplecza turystycznego
Opis Działania	Szkolenia tematyczne, wymiana doświadczeń
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, budżet państwa, budżet Gminy, środki od sponsorów
Miernik oceny	Liczba przeszkolonych osób
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Wspólnie z LGD
Program operacyjny 3.2	Wspieranie rozwoju gospodarki
Działanie 3.2.1	Działania lobbingsowe wspierające rozwój gospodarczy
Opis Działania	Aktywność w organizacjach, działaniach służących rozwojowi gospodarczemu, w tym u dysponentów energii (gaz, prąd), na rzecz przywrócenia znaczenia Czerwieńska jako węzła intermodalnego (kolejowo-wodno-drogowego)
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne,
Miernik oceny	Liczba podjętych działań, mierzalne efekty (np. zmniejszeni liczby przerw w zasilaniu)
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 3.2.2	Kreowanie i wspieranie dalszego rozwoju imprez przyciągających turystów
Opis Działania	Większa liczba imprez
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, budżet państwa, budżet Gminy, środki od sponsorów
Miernik oceny	Liczba nowych imprez
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Wspólnie z LGD
Działanie 3.2.3	Propagowanie turystyki weekendowej i kilkudniowej
Opis Działania	Wykorzystanie metod e-promocja tj.: <ul style="list-style-type: none"> • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/), • Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Wspólnie z LGD
Działanie 3.2.4	Współpraca rozwijająca jakość oferty turystycznej
Opis Działania	Stworzenie programu współpracy z gminami ościennymi i Lasami Państwowymi (Nadleśnictwa Bytnica, Sulechów) oraz z Gryżyńskim Parkiem Krajobrazowym służące koordynacji działań takich jak wykorzystanie zasobów Gminy dla rozbudowy i znakowania atrakcji i szlaków turystycznych, ścieżek

	edukacyjnych itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Przygotowanie i realizacja programu
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Wspólnie z LGD
Działanie 3.2.5	Wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego poprzez promowanie zabudowy rekreacyjnej
Opis Działania	Przygotowanie możliwości wykorzystania należącego do Gminy terenu 6 ha między Bródkami a Nietkowicami na cele rekreacyjne.
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Wspólnie z LGD
Działanie 3.2.6	Wykorzystanie istniejącej bazy na młodzieżowe schronisko edukacyjne
Opis Działania	Dostosowanie bazy do pełnienia funkcji schroniska
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe,
Miernik oceny	Funkcjonowanie schroniska
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 3.2.7	Współpraca zagraniczna z krajami Unii Europejskiej i spoza niej
Opis Działania	Poszukiwanie partnerów i organizacja różnorodnych wydarzeń
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku
Działanie 3.2.8	Poprawa estetyki miejscowości
Opis Działania	Realizacja zadań wynikających z planów finansowych Gminy (budżetu)
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe,
Miernik oceny	Liczba działań, poniesione nakłady
Termin realizacji	2018-2023
Koordynator	Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy i Miasta w Czerwieńsku

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

5. STRATEGIA GMINY CZERWIŃSK A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019-2023 na tle innych dokumentów strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014-2022. Analiza wykazuje zbieżność strategii Gminy z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Gminy.

5.1 STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one **zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem**. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: **innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami**.

Wdrażanie celów Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk przyczynia się do realizacji Strategii „Europa 2020”.

5.2 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 roku. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK

wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Działania wskazane w SRK będą konkretyzowane poprzez cele i programy Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019-2023.

5.3 DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „**Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”

5.4 RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczej gminy.

5.5 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),

- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Gminy Czerwieńsk zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

5.6 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2019-2023 będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

5.7 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Spójność dokumentów strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie cele rozwojowe wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące trzeci cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk: Rozwój Gospodarczy Oparty o Specyfikę Regionu;

- Cel strategiczny 2. Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące drugi cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk: Dalsza Poprawa Jakości Życia Mieszkańców;

- Cel strategiczny 3. Społeczna i terytorialna spójność regionu.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące pierwszy cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Aktywizacja Środowisk Lokalnych;

- Cel strategiczny 4. Region efektywnie zarządzany.

Czwarty cel strategiczny jest zorientowany na Region jako taki, niemniej zadania związane z podnoszeniem atrakcyjności Gminy wpisują się w ten cel.

5.8 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ZIELONOGÓRSKIEGO NA LATA 2014-2022

Należy podkreślić rozdzielność zadań powiatu i gmin leżących na jego obszarze. Niemniej powiązanie celów strategicznych pozwala efektywniej gospodarować ograniczonymi zasobami finansowymi, zwłaszcza, że niektóre zadania powiatu i gminy zająbiają się. Są to np. edukacja,

system drogowy, zadania z zakresu polityki społecznej, bezpieczeństwo publiczne. Strategia rozwoju powiatu zielonogórskiego przewiduje następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1. Rozwój infrastruktury technicznej w powiecie zielonogórskim.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące drugi cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk: Dalsza Poprawa Jakości Życia Mieszkańców;

- Cel strategiczny 2. Rozwój edukacji na terenie powiatu zielonogórskiego.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące pierwszy cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Aktywizacja Środowisk Lokalnych;

- Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu zielonogórskiego oraz ich integracja ze środowiskiem rodzinnym i społecznym.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące pierwszy cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Aktywizacja Środowisk Lokalnych;

- Cel strategiczny 4. Poprawa stanu zdrowia oraz dostępności mieszkańców powiatu zielonogórskiego do opieki zdrowotnej.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące pierwszy cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Aktywizacja Środowisk Lokalnych;

- Cel strategiczny 5. Wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie zielonogórskim.

Ten cel jest realizowany przez programy operacyjne realizujące drugi cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk: Dalsza Poprawa Jakości Życia Mieszkańców.

- Cel strategiczny 6. Zwiększenie konkurencyjności oraz atrakcyjności turystycznej i kulturowej powiatu zielonogórskiego.
- Cel strategiczny 7. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki powiatu zielonogórskiego.

6 i 7 cel strategiczny są realizowane przez programy operacyjne realizujące pierwszy cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk, Aktywizacja Środowisk Lokalnych oraz drugi cel strategiczny Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk: Dalsza Poprawa Jakości Życia Mieszkańców;

- Cel strategiczny 8. Skuteczne planowanie i zarządzanie powiatem zielonogórskim.

Ten cel strategiczny jest zorientowany na Powiat jako taki.

Podobnie jak w przypadku strategii wojewódzkiej wszystkie cele i zadania Strategii Rozwoju Gminy Czerwieńsk wpisują się w cele strategiczne Strategii Powiatu. Pewnym wyjątkiem jest ósmy cel strategiczny dedykowany strukturom powiatu jako takiego.

6. WDRAŻANIE STRATEGII

6.1 METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY CZERWIEŃSK NA LATA 2019-2023

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w pięcioletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych Gminy. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych Gminy zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Gminy wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Miejską kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Gminy Czerwieńsk.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz Gminy. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy.

Urząd Miejski w Czerwieńsku jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie.

6.2 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Gminy należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jej terenie. Sposób przygotowania i monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Gminy gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Miejskiej będącej szeroką reprezentacją mieszkańców Gminy sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Gminy. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy.

Gmina inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

6.3 PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY CZERWIEŃSK

Istotną uwagę władze Gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych

beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne Burmistrza Czerwieńska.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

7. ZAŁĄCZNIKI

1. Zaproszenie do konsultacji zostało skierowane do ogółu mieszkańców poprzez:

- zamieszczenie na stronie internetowej Gminy i podmiotów powiązanych,
- zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Czerwieńsku.

2. Ankieta - wzór

Szanowni Państwo,

W związku z rozpoczęciem prac nad Strategią Rozwoju Gminy prosimy Państwa o podzielenie się z nami opinią o stanie naszej Gminy, oraz oczekiwanych działaniach mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta ma charakter anonimowy.

SILNE I SŁABE STRONY NASZEJ GMINY

W obszarze społeczności lokalnej

1. *Możliwość znalezienia miejsca pracy:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

2. *Jakość edukacji (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych):*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

3. *Ochrona zdrowia i opieka społeczna w naszej Gminie:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

4. *Oferta i możliwości realizacji potrzeb kulturalnych mieszkańców:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

5. *Zaplecze i oferta sportowo-rekreacyjna dostępna dla mieszkańców:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

6. *Bezpieczeństwo publiczne:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

Infrastruktura i środowisko

7. *Położenie Gminy:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

8. *Lasy/ tereny zielone dostępne dla mieszkańców:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

9. *Zagospodarowanie przestrzenne naszych miejscowości i jego stan:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

10. *Czystość środowiska:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

11. *Jakość i wystarczalność sieci dróg:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

12. *Komunikacja publiczna:*

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

13. **Inne (jakie?)**.....

- jest bardzo źle*
- jest źle*
- ani dobrze, ani źle*
- jest dobrze*
- oceniam sytuację na bardzo dobrą*

MOŻLIWOŚCI I ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU NASZEJ GMINY

14. *W jakim obszarze widzisz największą szansę rozwoju naszej Gminy:*

.....

15. *W czym obszarze widzisz największe zagrożenie dla rozwoju naszej Gminy:*

.....

16. Będąc Burmistrzem na jakie priorytetowe działania wydałaby/wydałby Pani/Pan kwotę 1.000.000,00 zł wolnych środków budżetu (pamiętaj, jeśli zbudujemy drogę to nie wystarczy na przedszkole!)?

- a)
- b)
- c)

NA ZAKOŃCZENIE KILKA PYTAŃ OSOBISTYCH

17. Proszę podać płeć:

- kobieta
- mężczyzna

18. Czy przewiduje Pan(i) powiększenie swojej rodziny w najbliższym czasie (do 5 lat)?

- TAK
- NIE
- odmowa odpowiedzi

19. Czy przewiduje Pan(i) wyprowadzenie się poza obszar naszej Gminy w najbliższym czasie (do 5 lat)?

- TAK
- NIE
- odmowa odpowiedzi

20. W jakim przedziale wiekowym się Pan(i) znajduje?

- do 17 lat
- 18-50 lat
- 51-70 lat
- 71 lat i więcej
- odmowa odpowiedzi

21. Jak wyobraża sobie Pani/Pan swoją sytuację społeczno-materialną za 5 lat?

- moja sytuacja poprawi się znacznie
- moja sytuacja będzie na podobnym jak obecnie poziomie
- moja sytuacja ulegnie pogorszeniu

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

3. Wyniki ankiety CAWI

Raport z badania ankietowego CZERWIĘSK

Szanowni Państwo, W związku z rozpoczęciem prac nad Strategią Rozwoju Gminy prosimy Państwa o podzielenie się z nami opinią o stanie naszej Gminy, oraz oczekiwanych działaniach mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta ma charakter anonimowy.

SILNE I SŁABE STRONY NASZEJ GMINY

W obszarze społeczności lokalnej

1. Możliwość znalezienia miejsca pracy:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	21,11%	19
jest źle	41,11%	37
ani dobrze, ani źle	28,89%	26
jest dobrze	7,78%	7
oceniając sytuację na bardzo dobrą	1,11%	1

Wypełnienia: 90

2. Jakość edukacji (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych):

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	1,11%	1
jest źle	14,44%	13
ani dobrze, ani źle	37,78%	34
jest dobrze	43,33%	39
oceniając sytuację na bardzo dobrą	3,33%	3

Wypełnienia: 90

3. Ochrona zdrowia i opieka społeczna w naszej Gminie:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	14,44%	13
jest źle	14,44%	13
ani dobrze, ani źle	50,00%	45
jest dobrze	20,00%	18
oceniając sytuację na bardzo dobrą	1,11%	1

Wypełnienia: 90

4. Oferta i możliwości realizacji potrzeb kulturalnych mieszkańców:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	18,89%	17
jest źle	26,67%	24
ani dobrze, ani źle	31,11%	28
jest dobrze	16,67%	15
oceniając sytuację na bardzo dobrą	6,67%	6

Wypełnienia: 90

5. Zaplecze i oferta sportowo-rekreacyjna dostępna dla mieszkańców:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	11,11%	10
jest źle	26,67%	24
ani dobrze, ani źle	28,89%	26
jest dobrze	26,67%	24
oceniając sytuację na bardzo dobrą	6,67%	6

Wypełnienia: 90

6. Bezpieczeństwo publiczne:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	12,22%	11
jest źle	25,56%	23
ani dobrze, ani źle	31,11%	28
jest dobrze	26,67%	24
oceniając sytuację na bardzo dobrą	4,44%	4

Wypełnienia: 90

Infrastruktura i środowisko

7. Położenie Gminy:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	2,22%	2
jest źle	1,11%	1
ani dobrze, ani źle	8,89%	8
jest dobrze	74,44%	67
oceniając sytuację na bardzo dobrą	13,33%	12

Wypełnienia: 90

8. Lasy/tereny zielone dostępne dla mieszkańców:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	0,00%	0
jest źle	3,33%	3
ani dobrze, ani źle	3,33%	3
jest dobrze	50,00%	45
oceniając sytuację na bardzo dobrą	43,33%	39

Wypełnienia: 90

9. Zagospodarowanie przestrzenne naszych miejscowości i jego stan:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	6,67%	6
jest źle	24,44%	22
ani dobrze, ani źle	40,00%	36
jest dobrze	26,67%	24
oceniając sytuację na bardzo dobrą	2,22%	2

Wypełnienia: 90

10. Czystość środowiska:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	12,22%	11
jest źle	33,33%	30
ani dobrze, ani źle	27,78%	25
jest dobrze	22,22%	20
oceniając sytuację na bardzo dobrą	4,44%	4

Wypełnienia: 90

11. Jakość i wystarczalność sieci dróg:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	21,11%	19
jest źle	36,67%	33
ani dobrze, ani źle	21,11%	19
jest dobrze	18,89%	17
oceniając sytuację na bardzo dobrą	2,22%	2

Wypełnienia: 90

12. Komunikacja publiczna:

Odpowiedź	%	Liczba
jest bardzo źle	15,56%	14
jest źle	23,33%	21
ani dobrze, ani źle	25,56%	23
jest dobrze	31,11%	28
oceniam sytuację na bardzo dobrą	4,44%	4

Wypełnienia: 90

13. Inne (jakie?).....

Odpowiedź	%	Liczba
słabe wykorzystanie atutów historycznych, terenów rekreacyjnych, itp.	7,14%	1
Brak w Płotach: sklepów(marketów) brak placu zabaw dla dzieci, boiska, ścieżek rowerowych, punktu pocztowego,	7,14%	1
Brak oferty skierowanej do ludzi młodych. Miasto jest brudne. Niewykorzystane tereny inwestycyjne. Zero innowacyjności. Kiepskie tereny rekreacyjne. Niewykorzystanie potencjału turystycznego.	7,14%	1
Brak połączeń kolejowych do Poznania	7,14%	1
wycinka drzew znajdujących się koło domów przy drodze należało by je wyciąć bo nie można tego załatwić	7,14%	1
Brak próby uruchomienia społeczeństwa do wspólnych inicjatyw na rzecz swoich miejscowości	7,14%	1
Dramatyczna jakość powietrza,, mieszkańcy palą w piecach śmieciami. Smród straszny.	7,14%	1
Brak placów zabaw dla dzieci obecnie tylko 1	7,14%	1
Smogi w kominach i 0 zainteresowania gminy	7,14%	1
Więcej śmietników bym chciał i miejsca gdzie można legalnie posiedzieć wieczorkiem napić się piwka czy zrobić ognisko, np. nad zalewem:)	7,14%	1
Dziurawe drogi zarośnięte krzakami miejscowości brak ofert spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież na wsi	7,14%	1
Nowy samochód dla straży pożarnej bo ten to już długo nie pojeździ	7,14%	1
brak miejsc do integracji młodzieży	7,14%	1
Zabezpieczenie przeciwpożarowe gminy w stanie zacofania do czasów PRL-u.	7,14%	1

Wypełnienia: 14

MOŻLIWOŚCI I ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU NASZEJ GMINY

14. W jakim obszarze widzisz największą szansę rozwoju naszej Gminy (odpowiedzi zakodowane):

Odpowiedź	%	Liczba
Działalność rekreacyjno-sportowa i turystyczna (agroturystyka, wykorzystanie Zalewu, ścieżki rowerowe itp.)	55,10%	27
Zatrudnienie, poszukiwanie inwestorów (w tym stacja benzynowa, myjnia samochodowa, market)	18,37%	9
Wykorzystanie położenia (głównie bliskość Zielonej Góry)	8,16%	4
Rozwój Czerwieńska	6,13%	3
Rozwój rolnictwa	4,08%	2
Poprawa stanu dróg	4,08%	2
Rozwój Płotów	2,04%	1
Działania na rzecz stania się sypialnią Zielonej Góry	2,04%	1

Wypełnienia: 49

15. W jakim obszarze widzisz największe zagrożenie dla rozwoju naszej Gminy(odpowiedzi zakodowane):

Odpowiedź	%	Liczba
Mało miejsc pracy, nowych zakładów	23,68%	9
Przewaga rozwoju lewobrzeżnej części Gminy wobec prawobrzeżnej	15,79%	6
Młodzi ludzie nie widzą dla siebie przyszłości w Gminie.	10,54%	4
Niski poziom szkolnictwa	10,54%	4
Czystość wody pitnej i jakość systemu wodociągowego	5,26%	2
Jakość infrastruktury drogowej	5,26%	2
Bieda	5,26%	2
Niepowstające nowe mieszkania	2,63%	1
Napływ obcokrajowców.	2,63%	1
Zbyt mała elastyczność na zmiany otoczenia (prawnego, kierunków rozwoju Zielonej Góry, itp.)	2,63%	1
Słaby rozwój infrastruktury rekreacyjnej	2,63%	1
Bezpieczeństwo	2,63%	1
Niskie kompetencje urzędników	2,63%	1
Ingerencja władz powiatowych w sprawy Gminy	2,63%	1
Następstwa istnienia PGR-ów	2,63%	1
Zbyt mała elastyczność na zmiany otoczenia (prawnego, kierunków rozwoju Zielonej Góry, itp.)	2,63%	1

Wypełnienia: 38

16. Będąc Burmistrzem na jakie priorytetowe działania wydałaby/wydałby Pani/Pan kwotę 1.000.000,00 zł wolnych środków budżetu (pamiętaj, jeśli zbudujemy drogę to nie wystarczy na przedszkole!)? Odpowiedzi zakodowane.

Odpowiedź	%	Liczba
Sport, turystyka, rekreacja, w tym zagospodarowanie Zalewu i terenu wokół niego, odnowienie basenu odkrytego, budowa krytego, ścieżki i tereny rekreacyjne, siłownie i place zabaw dla dzieci, poprawa estetyki miejscowości	30,56%	22
Chodniki wraz z infrastrukturą (kosze na śmieci, ławki itp.), drogi lokalne (Sudoł, do Wysokie, Laski, Czerwieńsk ul. Graniczna, wokół Rynku, Zagórze, wraz z oświetleniem i zapewnieniem bezpieczeństwa (np. sygnalizacja świetlna)	27,88%	20
Poprawa bezpieczeństwa (optymalizacja wydatków dzięki monitoringowi Gminy, likwidacja straży miejskiej, wsparcie dla OSP)	9,71%	7
Na żłobek, przedszkole	6,93%	5
Poprawa stanu instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, poprawa jakości wody	5,55%	4
Stworzenie strefy wolnej od podatków i ściąganie inwestorów. Zbudowanie dróg dogodnych do transportu dla przedsiębiorstw	4,16%	3
Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży	2,77%	2
Działania na rzecz mieszkalnictwa	2,77%	2
Ochrona powietrza	2,77%	2
Szkoły średnie	1,38%	1
Dom Seniora	1,38%	1
Świetlice socjoterapeutyczne	1,38%	1
Wsparcie stowarzyszeń na terenie Gminy	1,38%	1
Rozwój komunikacji publicznej	1,38%	1

Wypełnienia: 72

NA ZAKOŃCZENIE KILKA PYTAŃ OSOBISTYCH

17. Proszę podać płeć:

Odpowiedź	%	Liczba
Kobieta	46,67%	42
mężczyzna	53,33%	48

Wypełnienia: 90

18. Czy przewiduje Pan(i) powiększenie swojej rodziny w najbliższym czasie (do 5 lat)?

Odpowiedź	%	Liczba
TAK	38,89%	35
NIE	47,78%	43
odmowa odpowiedzi	13,33%	12

Wypełnienia: 90

19. Czy przewiduje Pan(i) wyprowadzenie się poza obszar naszej Gminy w najbliższym czasie (do 5 lat)?

Odpowiedź	%	Liczba
TAK	23,33%	21
NIE	66,67%	60
odmowa odpowiedzi	10,00%	9

Wypełnienia: 90

20. W jakim przedziale wiekowym się Pan(i) znajduje?

Odpowiedź	%	Liczba
do 17 lat	1,11%	1
18-50 lat	85,56%	77
51-70 lat	8,89%	8
71 lat i więcej	0,00%	0
odmowa odpowiedzi	4,44%	4

Wypełnienia: 90

21. Jak wyobraża sobie Pani/Pan swoją sytuację społeczno-materialną za 5 lat?

Odpowiedź	%	Liczba
moja sytuacja poprawi się znacznie	27,78%	25
moja sytuacja będzie na podobnym jak obecnie poziomie	58,89%	53
moja sytuacja ulegnie pogorszeniu	6,67%	6
odmowa odpowiedzi	6,67%	6

Wypełnienia: 90

4. Zespół Remedis SA:

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Stępień – Specjalistka ds. Metodyki i Badań

SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Sieć osadnicza Gminy Czerwieńsk (31.12.2016 r.).....	15
Tabela 2 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Gminie Czerwieńsk	17
Tabela 3 Liczba mieszkańców Gminy Czerwieńsk w latach 2007-2016	26
Tabela 4 Mężczyźni i kobiety w Gminie Czerwieńsk w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2007-2016	30
Tabela 5 Gmina Czerwieńsk na tle województwa, powiatu i gmin powiatu zielonogórskiego (2016 r.)	31
Tabela 6 Struktura i bilans bezrobotnych w Gminie Czerwieńsk	31
Tabela 7 Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju w latach 2013-2016.....	33
Tabela 8 Struktura mieszkań w Gminie Czerwieńsk w latach 2012-2016.....	33
Tabela 9 Mieszkalnictwo w gminach powiatu zielonogórskiego w 2016 roku	33
Tabela 10 Powierzchnia i liczebność gospodarstw rolnych w Gminie Czerwieńsk	37
Tabela 11 Struktura produkcji rolnej.....	37
Tabela 12 Pogłowie zwierząt gospodarskich	37
Tabela 13 Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w roku 2010.....	37
Tabela 14 Podmioty gospodarcze w Gminie w latach 2011-2016	38
Tabela 15 Podmioty gospodarcze w Gminie Czerwieńsk w poszczególnych sekcjach polskiej klasyfikacji działalności (PKD) w 2016 i 2017 roku	38
Tabela 16 Podmioty gospodarcze w gminach powiatu zielonogórskiego (2017 r.).....	40
Tabela 17 Charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Czerwieńsk.....	42
Tabela 18 Sieć kanalizacyjna w Gminie Czerwieńsk	42
Tabela 19 Liczba zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych w Gminie Czerwieńsk.....	42
Tabela 20 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	44
Tabela 21 Energia elektryczna na niskim napięciu w Gminie Czerwieńsk	44
Tabela 22 Sieć gazowa na terenie Gminy Czerwieńsk.....	45
Tabela 23 Liczba uczniów w Gminie Czerwieńsk w latach 2008-2016	47
Tabela 24 Liczba miejsc i dzieci w przedszkolach w Gminie Czerwieńsk	47
Tabela 25 Ważniejsze cykliczne imprezy organizowane przez MGOK w Gminie Czerwieńsk....	49
Tabela 26 Biblioteka w Gminie Czerwieńsk.....	49
Tabela 27 Plan ważniejszych imprez sportowych w Gminie Czerwieńsk za rok 2017	50
Tabela 28 Wykaz gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej.....	53
	100

Tabela 29 Statystyka przestępstw i wykroczeń wszczętych na terenie Gminy Czerwieńsk.....	55
Tabela 30 Patologie społeczne objęte interwencją Policji na terenie Gminy Czerwieńsk	56
Tabela 31 Ewidencja działań Straży Miejskiej na terenie Gminy Czerwieńsk na 31.12.2017 r..	56
Tabela 32 Analiza SWOT Gminy Czerwieńsk	63
Tabela 33 Cel strategiczny 1	67
Tabela 34 Cel strategiczny 2	70
Tabela 35 Cel strategiczny 3	74
Rysunek 1 Gmina Czerwieńsk.....	13
Rysunek 2 Zasięg MOF Zielonej Góry oraz kierunki jego rozwoju.....	14
Rysunek 3 Odległość [km] Czerwieńska od niektórych, większych miejscowości	14
Rysunek 4 Podział Gminy Czerwieńsk na sołectwa	16
Rysunek 5 Szlaki turystyczne Gminy Czerwieńsk	23
Wykres 1 Gęstość zaludnienia w Gminie na 1 km ²	27
Wykres 2 Migracje wewnętrzne i zagraniczne mieszkańców Gminy Czerwieńsk.....	27
Wykres 3 Urodzenia i zgony w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016.....	28
Wykres 4 Przyrost naturalny w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016.....	28
Wykres 5 Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Czerwieński w latach 2007-2016	29
Wykres 6 Liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016.....	29
Wykres 7 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Czerwieńsk w latach 2007-2016 ..	30
Wykres 8 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2006-2016.....	32

UZASADNIENIE

Strategia jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania – efektem procesu planowania strategicznego. Strategia identyfikuje najistotniejsze problemy rozwojowe, formułuje misję, cele strategiczne oraz wariantowe opcje rozwoju odnoszące się do sposobów osiągnięcia założonych celów. Określa też kierunki i granice działania władz publicznych.

Strategia rozwoju gminy jest scenariuszem przyszłości, do którego dążą władze samorządowe, opierając się na analizie istniejącej sytuacji i czynników ją określających oraz wyborze właściwych kierunków rozwoju.

Niezmiernie istotnym elementem w kreowaniu rozwoju lokalnego jest opracowanie strategii, która niesie za sobą wiele korzyści. Dzięki opracowanej strategii rozwoju władze gminy Czerwieńsk mają jasno określoną przyszłość gminy w perspektywie kilku lat.

Strategia Rozwoju Gminy Czerwieńsk na lata 2011 – 2018 przyjęta uchwałą nr XXXII/281/10 z dnia 23 czerwca 2010 r. obowiązuje do końca roku 2018, w związku z tym uchwalenie strategii na lata 2019 – 2023 jest w pełni zasadne.

Opracował:

Tomasz Zbieski